

คำวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๔๓/๒๕๕๑

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

วันที่ ๒ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

ระหว่าง { อัยการสูงสุด ผู้ร้อง
พรรคชาติไทย ผู้ถูกร้อง

เรื่อง อัยการสูงสุดขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชาติไทย

อัยการสูงสุด ผู้ร้อง ยื่นคำร้องลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๑ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชาติไทย ผู้ถูกร้อง เนื่องจากปรากฏต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า ผู้ถูกร้องกระทำการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๗ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๔ และมาตรา ๕๕ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๓

๑. คำร้องของผู้ร้อง สรุปความได้ว่า

๑.๑ เมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๐ ได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษามีผลใช้บังคับในวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๐ ต่อมาวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๐

ประธานกรรมการการเลือกตั้ง โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้ประกาศกำหนดให้มีการเลือกตั้งล่วงหน้าทั่วประเทศ ในวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ ถึงวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๐ ระหว่างเวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๗.๐๐ นาฬิกา และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา มีผลใช้บังคับในวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

ผู้ถูกร้อง มีฐานะเป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๖ โดยได้รับการจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองจากนายทะเบียนพรรคการเมืองไว้ในทะเบียนพรรคการเมืองเลขที่ ๕/๒๕๒๕ ตั้งแต่วันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๒๕ ต่อมาผู้ถูกร้องได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่าในคราวประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๘ ผู้ถูกร้องได้เลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่ จำนวน ๕๕ คน โดยมีนายบรรหาร ศิลปอาชา เป็นหัวหน้าพรรค และนายมณฑิธร สงฆ์ประชา เป็นรองเลขาธิการพรรค และนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องแล้วตั้งแต่วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๔๘

๑.๒ ประธานกรรมการการเลือกตั้ง ในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง มีหนังสือลงวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๑ ส่งพยานหลักฐานให้ผู้ร้องยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง สรุปความได้ว่า

๑.๒.๑ คณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับแจ้งจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดชัยนาทว่า ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชัยนาท เขตเลือกตั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม เนื่องจากนายมณฑิธร สงฆ์ประชา ผู้สมัครหมายเลข ๑๑ และนางนันทนา สงฆ์ประชา ผู้สมัครหมายเลข ๑๒ ของพรรคผู้ถูกร้องได้กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓ ซึ่งมีข้อกำหนดห้ามเป็นสาระสำคัญ กล่าวคือ เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ ระหว่างเวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๗.๐๐ นาฬิกา อันเป็นวันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดให้มีการเลือกตั้งล่วงหน้าก่อนการเลือกตั้งทั่วไป ในวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ นายมณฑิธร สงฆ์ประชา และนางนันทนา สงฆ์ประชา ได้บังอาจก่อให้เกิดอันกระทำ สนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้ตัวแทน (หัวคะแนน) ของนายมณฑิธร สงฆ์ประชา และ

นางนันทนา สงฆ์ประชา จัดเตรียมเพื่อจะให้เงินแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ที่หอประชุม โรงเรียนชัชวาทพิทยาคม ๑ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองชัชวาท จังหวัดชัชวาท เพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้แก่นายมณเฑียร สงฆ์ประชา และนางนันทนา สงฆ์ประชา

๑.๒.๒ คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ดำเนินการสืบสวนสอบสวนและพิจารณาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕ แล้วมีคำวินิจฉัยว่า เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ เวลาประมาณ ๐๘.๐๐ นาฬิกา นางศิริรัตน์ หรือแจ้ว เปี่ยมเพชร ได้ไปนั่งที่โต๊ะหินริมสนามกีฬาใกล้หน่วยเลือกตั้งกลางอันเป็นที่เลือกตั้งล่วงหน้า ณ หอประชุม โรงเรียนชัชวาทพิทยาคม ๑ เมื่อมีผู้ไปแสดงตนใช้สิทธิเลือกตั้ง ได้เรียกผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าไปพบแล้วขอคูบัตรประจำตัวประชาชนพร้อมจรรยาชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งดังกล่าวไว้ และภายหลังที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งดังกล่าวได้ใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งแล้วกลับมายังโต๊ะหินที่นางศิริรัตน์ หรือแจ้ว เปี่ยมเพชร นั่งอยู่ มีการจดชื่อผู้มีสิทธิดังกล่าวลงในกระดาษขนาด เอ ๔ อีกครั้งหนึ่ง ก่อนผู้มีสิทธิเลือกตั้งนั้นจะเดินทางกลับไป ต่อมาเวลาประมาณ ๑๖.๐๐ นาฬิกา ได้มีนางศรีประไพ หรืออ้อย โตเพ็ง และนางธิดารัตน์ หรือโอ๊ด เหล็กทะเล เข้ามาสมทบกับนางศิริรัตน์ หรือแจ้ว เปี่ยมเพชร ที่โต๊ะหินดังกล่าวร่วมดำเนินการเรียกผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าไปพบแล้วขอคูบัตรประจำตัวประชาชนพร้อมจรรยาชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งดังกล่าวไว้ และภายหลังที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งดังกล่าวไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งแล้วได้กลับมายังโต๊ะหินที่นางศรีประไพ หรืออ้อย โตเพ็ง นั่งอยู่ โดยนางศรีประไพ หรืออ้อย โตเพ็ง ได้นำกระดาษขนาด เอ ๔ มาจดชื่อผู้มีสิทธิดังกล่าวอีกครั้งหนึ่ง ก่อนผู้มีสิทธิเลือกตั้งนั้นจะเดินทางกลับไป ซึ่งมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งกระทำการในลักษณะดังกล่าวประมาณ ๑๐ คน เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรสรครบุรี อำเภอสรครบุรี จังหวัดชัชวาท ช่วยราชการกลุ่มงานสืบสวนสอบสวนตำรวจภูธร จังหวัดชัชวาท และเป็นชุดประจำศูนย์เลือกตั้งของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดชัชวาท กับพวกจึงได้ขอตรวจดูกระเป่าถือของนางศรีประไพ หรืออ้อย โตเพ็ง พบหลักฐานประกอบด้วย แบบคำร้องขอใช้สิทธิเลือกตั้งล่วงหน้า จำนวน ๕ แผ่น กระดาษเปล่าขนาด เอ ๔ จำนวน ๕ แผ่น ปากกา จำนวน ๒ ด้าม ดินสอ จำนวน ๑ แท่ง กระดาษขนาด เอ ๔ ที่มีรายชื่อบุคคล จำนวน ๑ แผ่น และเงินสด จำนวน ๑๑,๕๐๐ บาท เป็นธนบัตรฉบับละ ๑๐๐ บาท จำนวน ๑๑๕ ฉบับ อยู่ในสภาพเป็นปึกมัดด้วยสายคาดของธนาคารทหารไทย จำนวน ๑ มัด เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท และไม่อยู่ในมัดอีกจำนวน ๑๕ ฉบับ จึงได้ตรวจยึดไว้เป็นหลักฐาน และปรากฏข้อเท็จจริงว่า นางศิริรัตน์ หรือแจ้ว เปี่ยมเพชร

นางศรีประไพ หรืออ้อย โตเพ็ง และนางธิดารัตน์ หรือไอ้ด เหล็กทะเล เป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดสนิทสนมกับ นายมณเฑียร สงฆ์ประชา และนางนันทนา สงฆ์ประชา และสนับสนุนในการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้ง ให้แก่บุคคลทั้งสองดังกล่าว โดยในวันสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชัยนาทของ นายมณเฑียร สงฆ์ประชา และนางนันทนา สงฆ์ประชา นั้น นางศิริรัตน์ หรือแจ้ว เปี่ยมเพ็ชร ได้ไปร่วม ให้กำลังใจแก่บุคคลทั้งสอง และนางศรีประไพ หรืออ้อย โตเพ็ง เป็นผู้ขับขีรถจักรยานยนต์แจกเอกสาร เกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งของนายมณเฑียร สงฆ์ประชา และนางนันทนา สงฆ์ประชา แก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ส่วนนางธิดารัตน์ หรือไอ้ด เหล็กทะเล ได้ร่วมโฆษณาหาเสียงให้แก่ นายมณเฑียร สงฆ์ประชา และ นางนันทนา สงฆ์ประชา โดยวิธีไปพบและแจกเอกสารเกี่ยวกับผู้มีสิทธิเลือกตั้งของบุคคลทั้งสองดังกล่าว

คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่า จากข้อเท็จจริงที่ปรากฏมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า นางศิริรัตน์ หรือแจ้ว เปี่ยมเพ็ชร นางศรีประไพ หรืออ้อย โตเพ็ง และนางธิดารัตน์ หรือไอ้ด เหล็กทะเล จัดเตรียมเพื่อจะให้เงินแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่หอประชุมโรงเรียนชัยนาทพิทยาคม ๑ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท เพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้แก่ นายมณเฑียร สงฆ์ประชา และนางนันทนา สงฆ์ประชา โดยมีพฤติการณ์ที่เชื่อได้ว่า นายมณเฑียร สงฆ์ประชา และ นางนันทนา สงฆ์ประชา ก่อให้ผู้อื่นกระทำ สนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลอื่นกระทำการดังกล่าว อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓ จึงมีความเห็นว่า การจัดเตรียมเพื่อจะให้ เงินดังกล่าวน่าจะมีผลให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชัยนาท เขตเลือกตั้งที่ ๑ ในส่วนที่ เกี่ยวกับนายมณเฑียร สงฆ์ประชา และนางนันทนา สงฆ์ประชา มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของนายมณเฑียร สงฆ์ประชา ผู้สมัครหมายเลข ๑๑ และนางนันทนา สงฆ์ประชา ผู้สมัครหมายเลข ๑๒ พรรคผู้ถูกร้อง เป็นเวลาหนึ่งปี โดยให้มีผลนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง มีคำสั่งและจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชัยนาท เขตเลือกตั้งที่ ๑ จำนวน ๒ คน ใหม่ โดยให้นายมณเฑียร สงฆ์ประชา และนางนันทนา สงฆ์ประชา ชดใช้ค่าเสียหายตามจำนวน ที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดชัยนาทรายงานค่าใช้จ่ายในการจัดการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชัยนาท เขตเลือกตั้งที่ ๑ ใหม่ รวมทั้งให้ดำเนินคดีอาญาแก่นายมณเฑียร สงฆ์ประชา นางนันทนา สงฆ์ประชา นางศิริรัตน์ หรือแจ้ว เปี่ยมเพ็ชร นางศรีประไพ หรืออ้อย โตเพ็ง และนางธิดารัตน์ หรือไอ้ด เหล็กทะเล และแจ้งความเห็นของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

พร้อมสำนวนการสืบสวนสอบสวน ไปยังคณะกรรมการตรวจสอบการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งพิจารณาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๕

๑.๒.๓ คณะกรรมการตรวจสอบการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งได้พิจารณาแล้ว มีความเห็นว่า ตามความเห็นของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ได้พิจารณาข้อเท็จจริงที่ปรากฏจากคำให้การของพยานบุคคลและพยานวัตถุประกอบกันและรับฟังได้ว่า ในวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ อันเป็นวันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดให้มีการเลือกตั้งล่วงหน้า เวลาประมาณ ๑๖.๐๐ นาฬิกา มีกลุ่มบุคคลประกอบด้วย นางศิริรัตน์ หรือแจ้ว เปี่ยมเพชร นางศรีประไพ หรืออ้อย โตเพ็ง และนางธิดารัตน์ หรือไอ้ด เหล็กทะเล กระทำการจัดเตรียมเงินเพื่อให้แก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยมีกระดาชขนาด เอ ๔ จดรายชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งตรวจพบได้จากกระเป๋าถือของนางศรีประไพ หรืออ้อย โตเพ็ง และตรวจพบธนบัตรฉบับละ ๑๐๐ บาท จำนวน ๑๑๕ ฉบับ เป็นเงิน ๑๑,๕๐๐ บาท ซึ่งพิจารณาเชื่อได้ว่า เป็นเงินที่จัดเตรียมไว้เพื่อให้แก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามรายชื่อที่จดไว้ในกระดาชขนาด เอ ๔ ดังกล่าว รวมทั้งมีพยานบุคคลและพยานวัตถุ ระบุถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลทั้งสามในฐานที่มีความคุ้นเคยหรือช่วยเหลือเลือกตั้งให้แก่นายมณฑิธร สงฆ์ประชา และนางนันทนา สงฆ์ประชา อันเป็นเหตุให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่ามีพฤติการณ์เชื่อมโยงระหว่างผู้เตรียมจ่ายเงินให้แก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งกับนายมณฑิธร สงฆ์ประชา และนางนันทนา สงฆ์ประชา ที่เชื่อได้ว่าเป็นผู้ก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำ สนิบสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจให้มีการจ่ายเงินเพื่อจูงใจให้มีการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ตนเอง ซึ่งการให้ความเห็นของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นการพิจารณาและวินิจฉัยจากข้อเท็จจริงที่ปรากฏจากพยานหลักฐานในสำนวนการสืบสวนสอบสวน และการวินิจฉัยลักษณะการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓ ประกอบกับมาตรา ๑๐๓ การสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของนายมณฑิธร สงฆ์ประชา และนางนันทนา สงฆ์ประชา จึงเป็นการชอบด้วยกฎหมาย และไม่ปรากฏว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งได้กระทำการใดโดยไม่เที่ยงธรรม

๑.๒.๔ คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งตามมติในการประชุมครั้งที่ ๑๕/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๑ ให้งดการประกาศผลการเลือกตั้งของนายมณฑิธร สงฆ์ประชา และนางนันทนา สงฆ์ประชา ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของนายมณฑิธร สงฆ์ประชา และนางนันทนา

สงฆ์ประชา เป็นเวลาหนึ่งปี โดยให้มีผลนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่ง และจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชัยนาท เขตเลือกตั้งที่ ๑ จำนวน ๒ คน ใหม่ โดยให้นายมณฑิธร สงฆ์ประชา และนางนันทนา สงฆ์ประชา ชดใช้ค่าเสียหายตามจำนวนที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดชัยนาทรายงานค่าใช้จ่ายในการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชัยนาท เขตเลือกตั้งที่ ๑ ใหม่ รวมทั้งให้ดำเนินคดีอาญาแก่นายมณฑิธร สงฆ์ประชา นางนันทนา สงฆ์ประชา นางศิริรัตน์ หรือแจ้ว เปี่ยมเพ็ชร นางศรีประไพ หรืออุ้ย โดเพ็ง และนางธิดารัตน์ หรือไอ้ด เหล็กทะเล ปราบกฏตามคำวินิจฉัยคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ ๗๘/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๑

๑.๒.๕ ต่อมาคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีมติจากการประชุมครั้งที่ ๒๑/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๑ ให้แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๕ ซึ่งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนได้รายงานผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งสรุปว่า นายมณฑิธร สงฆ์ประชา แม้จะดำรงตำแหน่งเป็นรองเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้อง แต่การกระทำผิดเป็นการกระทำส่วนตัวในฐานะผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง โดยหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องหรือกรรมการบริหารพรรคอื่นมิได้มีส่วนรู้เห็นถึงการกระทำของนายมณฑิธร สงฆ์ประชา หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำนั้นแล้ว แต่มิได้ยับยั้งหรือแก้ไข จึงไม่เข้าข่ายถือเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๔ และมาตรา ๕๕ ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๓

เพื่อให้เกิดความชัดเจนในประเด็นข้อกฎหมายและให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๕ คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๔๑/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๑ ให้ส่งความเห็นของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนให้คณะกรรมการที่ปรึกษากฎหมายของคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาให้ความเห็นในประเด็นข้อกฎหมายว่า กรณีผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๓ วรรคหนึ่งเสียเอง จะถือว่าพรรคการเมืองนั้น เป็นผู้กระทำการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๓ วรรคสอง หรือไม่ พร้อมทั้งให้ ส่งความเห็นของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนให้ นายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๕

๑.๒.๖ คณะกรรมการที่ปรึกษากฎหมายของคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีความเห็น ตามมติการประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๕๑ และครั้งที่ ๕/๒๕๕๑ สรุปว่า ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๘ วรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อได้มีการประกาศพระราชกฤษฎีกา ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีหน้าที่ต้องควบคุมไม่ให้ ผู้ซึ่งพรรคการเมืองส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้ง กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งอันเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มา ซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ระเบียบหรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งอาจทำให้การเลือกตั้งมิได้ เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม” ดังนั้น หากข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งเป็น กรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิดเสียเองแล้ว จึงเป็นกรณีที่ต้องถือว่า พรรคการเมืองนั้นกระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศ โดยวิธีการซึ่งไม่ได้เป็นไป ตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๓ วรรคสอง ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่ต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ต่อไป

๑.๒.๗ คณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติครั้งที่ ๔๗/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๑ เปิดโอกาสให้ผู้แทนผู้ถูกร้องเข้าชี้แจงต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งในวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๑ ซึ่งผู้แทนผู้ถูกร้องได้ชี้แจงสรุปประเด็นสำคัญได้ความว่า เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้แต่งตั้ง คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีดังกล่าว และคณะกรรมการสืบสวนสอบสวน ได้รายงานผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้ว ถือเป็นขั้นตอนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๕ และควรที่นายทะเบียนพรรคการเมืองจะได้นำ ความเห็นของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนมาพิจารณา เพราะหากจะถือตามถ้อยคำในบทบัญญัติที่ว่า

“ให้ถือว่า” มีผลโดยอัตโนมัติ ก็ไม่มีความจำเป็นต้องตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริง นอกจากนั้นตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๓ ได้แบ่งเป็นพรรคหนึ่งและพรรคสอง มีเจตนาที่จะให้แยกจากกัน โดยพรรคหนึ่งหมายถึงผู้สมัครและพรรคสองเป็นเรื่องของกรรมการบริหารพรรค ซึ่งหมายถึงจะต้องมีหัวหน้าพรรค หรือกรรมการบริหารพรรคผู้อื่นมารู้เห็นในการกระทำผิดด้วย และหากข้อเท็จจริงไม่อาจพิสูจน์ได้ว่าหัวหน้าพรรค หรือกรรมการบริหารพรรคผู้อื่นรู้เห็นเป็นใจในการกระทำผิดนั้น ก็ไม่เข้าข่ายที่จะต้องดำเนินการยุบพรรค นอกจากนั้นยังได้ชี้แจงกรณีการกระทำผิดของนายมณฑิธร สงฆ์ประชา ว่ายังไม่ได้ข้อยุติ เพราะขณะนี้ นายมณฑิธร สงฆ์ประชา ได้ร้องทุกข์กล่าวโทษกับผู้กล่าวหาและพยานในคดีดังกล่าวว่าให้การเท็จ ซึ่งคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลยุติธรรม รวมทั้งในข้อเท็จจริง ผู้ถูกร้องได้กระทำทุกวิถีทางในการที่จะป้องกันมิให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้ง ทั้งการจัดทำเอกสารแนะนำการประชุมชี้แจง และการปราศรัยในพื้นที่ จึงถือได้ว่าผู้ถูกร้องมิได้รู้เห็นกับการกระทำผิดของ นายมณฑิธร สงฆ์ประชา แต่อย่างใด

๑.๒.๘ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีความเห็นเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง เกี่ยวกับการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๕ กรณีผู้ถูกร้อง สรุปได้ว่า นายมณฑิธร สงฆ์ประชา ในขณะที่กระทำผิดยังคงดำรงตำแหน่งรองเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้อง จนถึงวันที่ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ตามคำวินิจฉัยสั่งการของคณะกรรมการเลือกตั้งที่ ๑๘/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๑ ทำให้พ้นจากการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง และพ้นจากตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง และเมื่อฟังได้ว่าในขณะที่กระทำผิด นายมณฑิธร สงฆ์ประชา ดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ถึงแม้ผลการสอบสวนของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนหรือหลักฐานอื่น รวมทั้งการชี้แจงของหัวหน้าพรรค และผู้แทนพรรคต่อคณะกรรมการเลือกตั้ง อาจจะทำให้ฟังได้ว่าหัวหน้าพรรคหรือกรรมการบริหารพรรคผู้อื่น ไม่มีส่วนรู้เห็นถึงการกระทำนั้นก็ตาม แต่พิเคราะห์บทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ พรรคสอง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๓ พรรคสอง ซึ่งได้บัญญัติตรงกันว่า “ถ้าการกระทำของบุคคลตามพรรคหนึ่งปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนรู้เห็น

หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำนั้นแล้วมิได้ยับยั้งหรือแก้ไขเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้ถือว่าพรรคการเมืองนั้นกระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ” ย่อมต้องถือว่า นายมณฑิเตอร์ สงฆ์ประชา เป็นกรรมการบริหารพรรคผู้มีส่วนรู้เห็นกับการกระทำผิดตามนัยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๓ วรรคสอง ดังกล่าว และตามความเห็นของคณะกรรมการที่ปรึกษากฎหมายของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ก็ให้ความเห็นไปในทางนี้ จึงเห็นว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๕ เท่านั้น ไม่อาจใช้ดุลพินิจในการเลือกที่จะแจ้งหรือไม่แจ้งต่อผู้ร้อง

๑.๒.๕ คณะกรรมการการเลือกตั้งโดยที่ประชุมเสียงข้างมาก ครั้งที่ ๕๑/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๕๑ เห็นชอบตามความเห็นของนายทะเบียนพรรคการเมืองที่ให้แจ้งผู้ร้องพร้อมด้วยหลักฐานเพื่อดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๕

นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงส่งพยานหลักฐานพร้อมสำนวนการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีดังกล่าวข้างต้นให้ผู้ร้องพิจารณาดำเนินการยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๔ และมาตรา ๕๕ ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๓

๑.๒.๑๐ ผู้ร้องพิจารณาข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐานที่นายทะเบียนพรรคการเมืองส่งมาแล้ว เห็นว่าพยานหลักฐานยังไม่สมบูรณ์เพียงพอที่จะยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องได้ จึงมีหนังสือแจ้งนายทะเบียนพรรคการเมืองเพื่อตั้งคณะทำงานขึ้น โดยมีผู้แทนจากนายทะเบียนพรรคการเมืองและผู้แทนจากสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติม

๑.๒.๑๑ ต่อมานายทะเบียนพรรคการเมืองได้ตั้งคณะทำงานขึ้น โดยมีผู้แทนจากนายทะเบียนพรรคการเมืองและผู้แทนจากสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานและคณะทำงานดังกล่าวได้ประชุมรวบรวมพยานหลักฐาน ซึ่งปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมด้วยว่า เมื่อวันที่

๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นวันเลือกตั้งล่วงหน้าดังกล่าว นางศรีประไพ หรืออ้อย โตเพ็ง ได้ให้เงินแก่นางสาวณัฐกานต์ เกิดเอี่ยม จำนวน ๔๐๐ บาท และได้พุดจูงใจนางสาวณัฐกานต์ เกิดเอี่ยมให้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้แก่ นายมณฑิธร สงฆ์ประชา หรือนางนันทนา สงฆ์ประชา

คณะทำงานได้ขอยุติเป็นเอกฉันท์ให้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง เพื่อแจ้งผู้ร้องให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง

๑.๓ ผู้ร้องพิจารณาข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐานที่ประธานกรรมการการเลือกตั้ง ในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองส่งมาแล้ว จึงยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้

๑.๓.๑ มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๔ (๑) (๒) และมาตรา ๔๕

๑.๓.๒ มีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรค และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องมีกำหนดเวลาห้าปี นับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง โดยจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรค และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ตามบัญชีรายชื่อเอกสารท้ายคำร้องทั้งหมด หรือจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรค หรือกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่เป็นผู้มีส่วนรู้เห็นหรือปล่อยปละละเลย หรือทราบการกระทำของผู้สมัคร มีผลให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม แล้วมิได้ยับยั้งหรือแก้ไขเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๓ โดยขอให้เป็นดุลพินิจของศาลรัฐธรรมนูญ

๒. ประเด็นเบื้องต้นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยได้ หรือไม่ พิจารณาแล้วเห็นว่า คำร้องของผู้ร้องต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๔ (๑) (๒) และมาตรา ๔๕ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๓ ประกอบข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๒๕ และข้อ ๒๗ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยได้ และส่งสำเนาคำร้องให้ผู้ถูกร้องเพื่อยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

๓. ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเพิ่มเติม พร้อมส่งเอกสารหลักฐานประกอบ สรุปความได้ว่า

๓.๑ การที่ผู้ร้องอ้างว่า นายมณฑิธร สงฆ์ประชา มีตำแหน่งเป็นรองเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้อง และเป็นกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง แต่ในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดชัยนาท เขตเลือกตั้งที่ ๑ นายมณฑิธร สงฆ์ประชา กระทำไปในฐานะเป็นเพียงสมาชิกพรรคผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง มิใช่ในฐานะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ด้วยเหตุที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔ ซึ่งบัญญัติให้ “พรรคการเมือง” หมายความว่า คณะบุคคลที่รวมกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองฯ ดังนั้น การกระทำของกรรมการบริหารพรรคการเมืองเพียงคนเดียว ย่อมไม่อาจถือเป็นการกระทำของพรรคการเมืองได้ เว้นแต่กรณีตามมาตรา ๑๗ ที่กำหนดให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก และกรณีไม่ต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดกระทำการ ก่อ หรือสนับสนุนให้ผู้อื่นกระทำการ อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา หรือระเบียบหรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งมีผลทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของบุคคลดังกล่าวตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา” และวรรคสอง บัญญัติว่า “ถ้าการกระทำของบุคคลตามวรรคหนึ่ง ปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยให้พลละเลย หรือทราบถึงการกระทำนั้นแล้ว มิได้ยับยั้งหรือแก้ไขเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้ถือว่าพรรคการเมืองนั้นกระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ ตามมาตรา ๖๘ และในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองดังกล่าวมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ มีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง” เนื่องด้วยคำว่า “การกระทำของบุคคลตามวรรคหนึ่ง” ที่บัญญัติไว้ในวรรคสองย่อมจะหมายถึงบุคคลผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง แต่คำว่า “หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคผู้ใด” ที่บัญญัติไว้ในวรรคสองเช่นกัน ย่อมเป็นคนละคนกับบุคคลตามวรรคหนึ่ง การที่ผู้ร้องบรรยายคำร้องเกี่ยวกับนายมณฑิธร สงฆ์ประชา จึงเป็นเรื่องที่บรรยายถึงการกระทำของบุคคลตามวรรคหนึ่งของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ ซึ่งไม่อาจถือได้ว่านายมณฑิธร สงฆ์ประชา เป็นกรรมการบริหารพรรคผู้มีส่วนรู้เห็นหรือปล่อยให้พลละเลย หรือทราบถึงการกระทำนั้นแล้ว มิได้ยับยั้งหรือแก้ไขเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ผู้ร้องจะต้องบรรยายให้ครบองค์ประกอบ

ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง ด้วยว่าหัวหน้าพรรคหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใด ซึ่งไม่ใช่ นายมณฑิธร สงฆ์ประชา เป็นผู้มีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยให้พลละเลย หรือทราบถึงการกระทำนั้นแล้ว มิได้ยับยั้งหรือแก้ไข เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมด้วย การกระทำของ นายมณฑิธร สงฆ์ประชา จึงไม่อาจถือได้ว่าเป็นการกระทำของผู้ถูกร้อง หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง หรือกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง

๓.๒ การที่ผู้ร้องกล่าวหานายมณฑิธร สงฆ์ประชา ว่ากระทำการอันเป็นการฝ่าฝืน พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๔ (๑) (๒) และ มาตรา ๕๕ นั้น ผู้ถูกร้องปฏิเสธว่า นายมณฑิธร สงฆ์ประชา มิได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา และ ตามมาตรา ๕๔ (๑) (๒) และมาตรา ๕๕ นั้น ต้องเป็นการกระทำโดยพรรคการเมือง แต่ไม่ปรากฏว่า เรื่องที่ถูกกล่าวหานี้ ผู้ถูกร้องมีการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๕๔ (๑) และ (๒) อันเป็นเหตุ ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งให้ผู้ร้องยื่นคำร้องเพื่อให้ ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองได้ตามมาตรา ๕๕ ดังนั้น การที่ผู้ร้องยื่นคำร้องเพื่อให้ ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง จึงไม่ชอบด้วยหลักกฎหมายดังกล่าว

๓.๓ การที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติโดยพิจารณาจากรายงานการสืบสวนสอบสวน ของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนชุดพันตำรวจโท พิทยา เกิดศิริ เป็นประธาน เท่านั้น โดยมิได้นำรายงานการสอบสวนของคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนจังหวัดชัยนาท ซึ่งมีพันตำรวจโท สุชิน สกุนตนาฎ เป็นประธาน และได้สรุปความเห็นควรยกคำร้องของผู้คัดค้านทุกกรณี เข้าสู่การประชุม ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ย่อมถือเป็นการไม่ชอบด้วยระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๕๐ จึงทำให้มติของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ไม่เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย และโดยเที่ยงธรรม ดังนั้น การที่ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อ ศาลรัฐธรรมนูญให้มีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง และกรรมการบริหารพรรค ผู้ถูกร้อง จึงเป็นไปโดยไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๓

๓.๔ คดีนี้ไม่มีประจักษ์พยานหรือพยานหลักฐานใดอันควรเชื่อได้ว่า นายมณฑิธร สงฆ์ประชา มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับนางศรีประไพ หรืออ้อย โตเพ็ง นางศิริรัตน์ หรือแจ้ว เปี่ยมเพชร และนางธิดารัตน์ หรือไอ้ด เหล็กทะเล มีเพียงการจัดเตรียมพยานแวดล้อมที่เป็นคนของคู่แข่งชั้น ทางการเมืองของพรรคการเมืองอื่นมาให้การปรักปรำและขยายความให้เชื่อมโยงกับบุคคลทั้งสามเท่านั้น

โดยผลของการสอบสวน ทั้งพนักงานสอบสวน คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนจังหวัดชัยนาท และคณะกรรมการสืบสวนสอบสวน ประกอบกับพยานบุคคลที่เกี่ยวข้อง ก็ไม่พบว่ามี การจ่ายเงิน หรือรับเงิน และการเตรียมการจะจ่ายเงินหรือจะรับเงิน หรือพบเอกสารหลักฐานการแนะนำตัว ไปปลิว ไปสเตอร์ของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หมายเลข ๑๑ และ ๑๒ ผู้ถูกร้อง ของเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดชัยนาท คนหนึ่งคนใดเลย อีกทั้งเมื่อค้นตัวนางศรีประไพ หรืออยู่ โตเพ็ง ในสถานที่เกิดเหตุ หรือเมื่อไปตรวจค้นที่บ้านก็ไม่พบว่ามีหลักฐานหรือเอกสารใดที่เกี่ยวข้องกับการหาเสียงของ นายมนตรี สงฆ์ประชา และนางนันทนา สงฆ์ประชา ส่วนนางศิริรัตน์ หรือแจ้ว เปี่ยมเพ็ชร ซึ่งถูกกล่าวหา ภายหลังว่าได้ร่วมกระทำความผิดกับนางศรีประไพ หรืออยู่ โตเพ็ง ในวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ขอตรวจค้นก็ไม่พบสิ่งผิดกฎหมายใด ๆ จึงไม่ได้ถูกควบคุมตัวหรือดำเนินการอย่างใด ต่อมาได้ให้การเพิ่มเติมอีกครั้งในวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๕๑ ว่าเมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ นางศิริรัตน์ หรือแจ้ว เปี่ยมเพ็ชร พร้อมด้วยนายเจษฎา เปี่ยมเพ็ชร บุตรชาย เดินทางโดยรถยนต์กระบะ หมายเลขทะเบียน บจ-๕๒๒๕ ชัยนาท ไปที่หน่วยเลือกตั้งกลางที่โรงเรียนชัยนาทพิทยาคม ๑ โดยนายเจษฎา เปี่ยมเพ็ชร ได้ไปส่งนางศิริรัตน์ หรือแจ้ว เปี่ยมเพ็ชร ที่ตลาดนัดหน้าโรงเรียนชัยนาทพิทยาคม ๑ แล้วได้ขับรถยนต์ไปปลูกต้นไม้ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมชัยนาท โดยนัดหมายมาพบกันที่ หน้าหน่วยเลือกตั้ง ต่อมาเวลาประมาณ ๑๔.๐๐ นาฬิกา นายเจษฎา เปี่ยมเพ็ชร ได้มาพบนางศิริรัตน์ หรือแจ้ว เปี่ยมเพ็ชร ที่หน้าหน่วยเลือกตั้งกลาง โดยนายเจษฎา เปี่ยมเพ็ชร ได้ไปใช้สิทธิที่หน่วยเลือกตั้งกลางหอประชุม โรงเรียนชัยนาทพิทยาคม ๑ ส่วนนางศิริรัตน์ หรือแจ้ว เปี่ยมเพ็ชร ได้นั่งรออยู่ที่โต๊ะหินอ่อนข้างสนามฟุตบอลโรงเรียน เมื่อนายเจษฎา เปี่ยมเพ็ชร ลงคะแนนเสียงเสร็จแล้วได้กลับมาพบนางศิริรัตน์ หรือแจ้ว เปี่ยมเพ็ชร ที่โต๊ะดังกล่าว โดยระหว่างที่นางศิริรัตน์ หรือแจ้ว เปี่ยมเพ็ชร นั่งรออยู่ที่โต๊ะหินอ่อน มีประชาชนคนอื่น ๆ นั่งอยู่ด้วย แต่ไม่ทราบว่าผู้ใดบ้าง พร้อมทั้งปฏิเสธว่าไม่รู้จักกับนางศรีประไพ หรืออยู่ โตเพ็ง ส่วนนางศิริรัตน์ หรือไ้ด เหล็กทะเล ก็ให้การปฏิเสธพร้อมทั้งยืนยันว่าในวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ ตนไม่ได้เข้าไปที่โรงเรียนชัยนาทพิทยาคม ๑ ตามที่ถูกกล่าวหา และไม่ได้อยู่ในที่เกิดเหตุแต่อย่างใด แต่ยอมรับว่ารู้จักนางศิริรัตน์ หรือแจ้ว เปี่ยมเพ็ชร มานานประมาณสิบกว่าปีแล้ว

๑.๕ ตามที่นางศรีประไพ หรืออยู่ โตเพ็ง นางศิริรัตน์ หรือแจ้ว เปี่ยมเพ็ชร และนางศิริรัตน์ หรือไ้ด เหล็กทะเล ได้ถูกกล่าวหาว่า กระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ตามมาตรา ๕๓ (๑)

และมาตรา ๑๓๗ เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ ระหว่างเวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๗.๐๐ นาฬิกา
ข้อกล่าวหาดังกล่าว ปรากฏว่าคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนจังหวัดชัยนาทซึ่งแต่งตั้งโดย
คณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้ทำการสืบสวนสอบสวนแล้วเห็นว่า ข้อกล่าวหาไม่มีมูล จึงให้ยุติเรื่อง
ตามรายงานการสืบสวนสอบสวน ลงวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๑ (คำคัดค้านที่ ๕/๒๕๕๐) และ
ในส่วนคดีอาญานั้น พนักงานสอบสวน สถานีตำรวจภูธรเมืองชัยนาท ได้ดำเนินการสอบสวนพยานบุคคล
จำนวน ๑๕ ปาก ได้แก่ นายจุมพฏ เจตน์จันทร์ นางวิชลา ทิมรัักษ์ นายกล้า จันทรพรหม
นายนฤทธิ สังข์ประเสริฐ นางสัมพันธ์ เพ็ญเกียรติ นายไพฑูย์ น้อยหรั่ง นางลัดดา บุญเชียร
นายสามเหลี่ยม แสงภู นายอุดม เทพภักดิ์ นายประกอบกิจ อินทร์อักษร นางสุทามาศ กุณิพัทธสรรค์
นางสาวอัญชลี พรหมจาด นายชวน ไกรสุภาพ นางลับ รูปเทียน และนางนพรัตน์ พิภบัว โดยได้สรุป
สำนวนสอบสวนว่า “จากข้อเท็จจริงและหลักฐานทางคดี พยานหลักฐานที่รวบรวมได้นั้น ยังฟังไม่เพียงพอ
ที่จะเชื่อได้ว่าการกระทำของผู้ต้องหาเป็นความผิดฐาน “กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อจูงใจให้
ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใดโดยวิธีการให้เงิน”
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มา
ซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓ จึงเห็นสมควร “สั่งไม่ฟ้อง” ผู้ต้องหาตามตัวบทและ
กฎหมายที่กล่าวมาข้างต้น” ประกอบกับพนักงานอัยการในคดีอาญาที่ ร.อ. ๕๖๐/๒๕๕๐ และ
คดีอาญาที่ ร.อ. ๒๑๖/๒๕๕๑ ก็มีคำสั่งไม่ฟ้อง เป็นผลให้คดีอาญาเสร็จเด็ดขาด เนื่องจากนายมณฑิธร
สงฆ์ประชา นางนันทนา สงฆ์ประชา นางศิริประไพ หรืออุ้ย โดเพ็ง นางศิริรัตน์ หรือแจ้ว เปี่ยมเพ็ชร
และนางธิดารัตน์ หรือไธด์ เหล็กทะเล มิได้กระทำความผิดตามที่ถูกลกล่าวหาแต่ประการใด

๓.๖ คดีนี้มีการตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนจังหวัดชัยนาทและคณะกรรมการ
สืบสวนสอบสวนให้ทำการสอบสวนเรื่องเดียวกัน อันเป็นการสืบสวนสอบสวนซ้ำซ้อนกัน นอกจากนี้
คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดชัยนาท และคณะกรรมการการเลือกตั้ง ยังได้มอบหมายให้
เจ้าหน้าที่แจ้งความร้องทุกข์เพื่อดำเนินคดีอาญาต่อพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจภูธรเมืองชัยนาท
สองคดี จึงมีผลการสืบสวนสอบสวนของคณะทำงานที่ทำหน้าที่สืบสวนสอบสวนของคณะกรรมการ
การเลือกตั้งเป็นสองสำนวน ดังนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงต้องนำมาพิจารณาตรวจสอบข้อเท็จจริง
ให้เป็นที่น่าเชื่อถือก่อนที่จะมีการพิจารณาลงมติว่านายมณฑิธร สงฆ์ประชา และนางนันทนา สงฆ์ประชา
ผู้สมัครรับเลือกตั้ง มีความผิดอันเป็นเหตุต้องเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง

หากคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว คณะกรรมการการเลือกตั้งก็ยังมีอำนาจพิจารณาเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งได้อีก หากมีพยานหลักฐานแน่ชัดว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหาจริง โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจส่งเรื่องไปยังศาลฎีกาเพื่อพิจารณาเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งและสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ได้ แต่การใช้ดุลพินิจของคณะกรรมการการเลือกตั้งในเรื่องที่กล่าวหานี้ มีลักษณะเป็นการเร่งรีบผิดปกติ และมีลักษณะที่ไม่เที่ยงธรรม ทั้งการสอบสวนในประเด็นที่ถูกกล่าวหาก็ไม่มีความชัดเจน

๓.๓ คดีนี้ไม่มีเหตุจูงใจที่ผู้ถูกร้องจะกระทำการใด ๆ อันมีผลให้การเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งไม่ได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เนื่องด้วยผู้ถูกร้องส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพียง ๑๑๒ เขต รวม ๒๗๕ คน จากจำนวนเขตเลือกตั้งทั้งหมด ๑๕๗ เขต รวม ๔๐๐ คน และการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ เป็นการแข่งขันระหว่างพรรคพลังประชาชนกับพรรคประชาธิปัตย์ เพื่อชิงการเป็นพรรคเสียงข้างมากในการเป็นแกนนำจัดตั้งรัฐบาล นอกจากนี้ผู้ถูกร้องยังได้ดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่จะสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกคนตระหนักและลงลายมือชื่อให้สัญญาต่อพรรคว่า จะปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามกฎหมายในการเลือกตั้ง รวมทั้งได้ออกประกาศและคำสั่งหลายฉบับ และหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องเอง ยังได้กล่าวปราศรัยในวันปฐมนิเทศผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ กำชับมิให้มีการกระทำฝ่าฝืนกฎหมายเลือกตั้ง และตามไปปราศรัยกำชับในเขตเลือกตั้งต่าง ๆ รวมทั้งยังห้ามมิให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งขายเสียงด้วย โดยถือเป็นนโยบายสำคัญของพรรค ย่อมถึงเห็นได้ว่า เป็นไปไม่ได้ที่ผู้ถูกร้อง หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง จะกระทำการตามที่ถูกกล่าวหา

๓.๔ ตามคำร้องของผู้ร้องระบุว่า “นางศรีประไพ หรืออ้อย โตเพ็ง ได้ให้เงินแก่นางสาวณัฐกานต์ เกิดเอี่ยม จำนวน ๔๐๐ บาท และได้พุดจูงใจให้นางสาวณัฐกานต์ เกิดเอี่ยม ให้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้แก่ นายมณฑิธร สงฆ์ประชา และนางนันทนา สงฆ์ประชา” นั้น ผู้ถูกร้องได้ชี้แจงว่า นายมณฑิธร สงฆ์ประชา และนางนันทนา สงฆ์ประชา ไม่เคยรู้จักและมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับนางศรีประไพ หรืออ้อย โตเพ็ง และไม่เคยให้นางศรีประไพ หรืออ้อย โตเพ็ง ให้เงินแก่นางสาวณัฐกานต์ เกิดเอี่ยม จำนวน ๔๐๐ บาท หรือพุดจูงใจให้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้แก่ นายมณฑิธร สงฆ์ประชา กับนางนันทนา สงฆ์ประชา อีกทั้งนางศรีประไพ หรืออ้อย โตเพ็ง เองก็ไม่เคยให้เงินแก่นางสาวณัฐกานต์ เกิดเอี่ยม

จำนวน ๔๐๐ บาท หรือพุดจูงใจให้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้แก่นายมณฑิธร สงฆ์ประชา กับนางนันทนา สงฆ์ประชา ตามที่ถูกกล่าวหาแต่อย่างใด ทั้งนี้ ในขณะที่ถูกกล่าวหา นั้น นางศรีประไพ หรืออุ้ย โตะเพ็ง อยู่ที่บ้านของตนและมีพยานบุคคลยืนยัน ส่วนการที่นางสาวฉัฐกานต์ เกิดเอี่ยม ได้ให้การว่า นางศรีประไพ หรืออุ้ย โตะเพ็ง ได้นำเงินมาให้ จำนวน ๔๐๐ บาท เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ เพื่อให้นางสาวฉัฐกานต์ เกิดเอี่ยม ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หมายเลข ๑๑ และ ๑๒ และได้นำเงินจำนวนดังกล่าวไปมอบให้กับคณะกรรมการสืบสวนสอบสวน ในวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๐ นั้น ทำให้การของนางสาวฉัฐกานต์ เกิดเอี่ยม ขาดน้ำหนักมาก ซึ่งหากได้รับเงิน ตามที่ได้ให้การจริง ไม่น่าจะทิ้งช่วงนานถึงสิบห้าวัน ซึ่งล่วงเลยวันเลือกตั้งไปแล้วหลายวัน และทราบผลคะแนนการเลือกตั้งแล้ว จึงได้นำมามอบให้กับคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนไว้เป็นหลักฐาน อีกทั้งยังมีพยานยืนยันว่า ไม่มีใครมาแจกเงินเพื่อจูงใจให้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่อย่างใด ประกอบกับนางสาวฉัฐกานต์ เกิดเอี่ยม ก็ไม่รู้จักกับนางศรีประไพ หรืออุ้ย โตะเพ็ง มาก่อน และอยู่คนละหมู่บ้าน มีระยะทางห่างกันถึง ๑๐ กว่ากิโลเมตร จึงไม่มีเหตุผลใดๆ ที่จะมีการนำเงินมา ให้กัน

๓.๕ ตามบัญชีรายชื่อคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ที่ผู้ร้องได้ยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อมีคำสั่งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง นั้น เป็นบัญชีรายชื่อในคราวประชุมใหญ่ สามัญประจำปี ๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๘ อันเป็นวันที่ได้เลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องชุดใหม่ ซึ่งนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ตั้งแต่วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๔๘ รวมจำนวน ๕๕ คน นั้น ผู้ถูกร้องชี้แจงว่า ต่อมาผู้ถูกร้องได้มีการเปลี่ยนแปลงในส่วนของกรรมการบริหารพรรคอีกหลายครั้ง โดยครั้งสุดท้าย ก่อนวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ เป็นผลให้คณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง คงเหลือจำนวน ๔๓ คน ปรากฏตามข้อบังคับพรรคผู้ถูกร้อง ฉบับมีผลใช้บังคับ ณ วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ และฉบับที่มีผลใช้บังคับในปัจจุบัน และประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลง กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ณ วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ และวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๐ การที่ผู้ร้องได้นำบัญชีรายชื่อคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ซึ่งไม่เป็นปัจจุบันมายื่นคำร้องต่อ ศาลรัฐธรรมนูญ จึงไม่เป็นธรรมต่ออดีตกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง จำนวน ๑๒ คน ซึ่งไม่ได้ มีฐานะเป็นกรรมการบริหารพรรคในขณะที่เกิดเหตุถูกกล่าวหา

๓.๑๐ เมื่อพิจารณาจากสำนวนการคัดค้านเลขที่ ๗/๒๕๕๐ ที่มีนายประวิทย์ ม่วงโพธิ์ ว่ามีพยานบุคคลที่เกี่ยวข้องรู้เห็นการกระทำความผิด คือ นายประกอบ แยมเจิม นายสนาน บินชัย และนางประมวล แยมเจิม แต่เมื่ออนุกรรมการเรียกพยานดังกล่าวมาสอบสวนพบว่า พยานทั้งสามคนปฏิเสธ และยืนยันว่าไม่เคยรับเงินจากผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชัยนาท แต่อย่างไร แสดงให้เห็นได้ว่า นายประวิทย์ ม่วงโพธิ์ มีเจตนาสร้างพยานหลักฐานเท็จและก่อกวนแก้งนายมณฑิธร สงฆ์ประชา และนางนันทนา สงฆ์ประชา ให้ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง โดยมีคู่แข่งทางการเมืองเป็นผู้บงการและวางแผน อยู่เบื้องหลัง ดังเห็นได้จากความจริงที่ปรากฏขึ้นในสำนวนการร้องคัดค้านเลขที่ ๕/๒๕๕๐ ซึ่งมี นายพรหมมินทร์ สิตบุตร ผู้สมัครรับเลือกตั้งในนามของพรรคการเมืองอื่นเป็นผู้ร้องคัดค้าน แล้วอ้าง นายประวิทย์ ม่วงโพธิ์ เป็นพยานด้วย โดยให้การว่าเป็นหัวหน้าคณะของนายมณฑิธร สงฆ์ประชา และนางนันทนา สงฆ์ประชา เดินหาเสียงด้วยกัน เพื่อให้กรรมการการเลือกตั้งเห็นว่า นายประวิทย์ ม่วงโพธิ์ เป็นพยานที่สามารถเชื่อมโยงให้นายมณฑิธร สงฆ์ประชา และนางนันทนา สงฆ์ประชา ไปเชื่อมโยงกับนางศรีประไพ หรืออุ้ย โตเพ็ง และนางศิริรัตน์ หรือแจ้ว เปี่ยมเพ็ชร ได้ ซึ่งความจริงแล้ว หากนายประวิทย์ ม่วงโพธิ์ เป็นหัวหน้าคณะของนายมณฑิธร สงฆ์ประชา และนางนันทนา สงฆ์ประชา จริง ก็ยังไม่มีเหตุผลที่ต้องไปร้องคัดค้านนายมณฑิธร สงฆ์ประชา และนางนันทนา สงฆ์ประชา เพราะการร้องคัดค้านนั้นจะต้องกระทำโดยฝ่ายตรงข้ามทางการเมืองเพื่อให้ชนะการเลือกตั้ง ดังเช่น นายพรหมมินทร์ สิตบุตร ผู้คัดค้าน

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง เอกสารประกอบคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา คำชี้แจง แก้ข้อกล่าวหาเพิ่มเติม รวมทั้งได้ตรวจพยานหลักฐานของคู่กรณีแล้วเห็นว่า คดีมีข้อเท็จจริงและ พยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้ กรณีไม่จำเป็นต้องเรียกเอกสารหลักฐานอื่นตามที่คู่กรณี ร้องขออีก ศาลจึงงดการไต่สวน ตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๓๗ และเปิดโอกาสให้หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องหรือผู้แทนแถลงการณ์ปิดคดีด้วยวาจา ประเด็นแห่งคดีที่จะพิจารณาวินิจฉัย ดังนี้

ประเด็นที่ ๑ นายมณฑิธร สงฆ์ประชา รองเลขาธิการพรรคชาติไทยและกรรมการบริหาร พรรคชาติไทย กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่

ประเด็นที่ ๒ มีเหตุสมควรให้ยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง หรือไม่

ประเด็นที่ ๓ หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้องต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งหรือไม่

คำวินิจฉัย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีเจตนารมณ์ที่จะให้การเลือกตั้งของประเทศเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีบทบัญญัติป้องกันการทุจริต การเลือกตั้งด้วยการใช้เงินหรือทรัพย์สินอื่นใดซื้อสิทธิซื้อเสียงของประชาชนเพื่อให้ได้รับการเลือกตั้ง อันเป็นวิธีการที่นักการเมืองส่วนหนึ่งใช้กันมานานจนเป็นความเคยชินแล้วกลายเป็นจุดเปราะบางทางการเมืองที่นักการเมืองผู้กระทำไม่รู้สำนึกว่าเป็นการกระทำความผิดที่ร้ายแรง ทำให้การเมืองและประชาธิปไตยของประเทศไทยไม่พัฒนาไปสู่ประชาธิปไตยอย่างแท้จริง และก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประเทศเป็นอย่างมาก เนื่องจากนักการเมืองเหล่านี้ เมื่อเข้าสู่อำนาจแล้ว ย่อมใช้อำนาจหน้าที่แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยการทุจริตหรือราษฎรบังหลวงโดยไม่มีความละอาย เพื่อเตรียมไว้สำหรับใช้ในการเลือกตั้งครั้งต่อไปเพื่อให้ได้อำนาจสำหรับแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบต่อไป เป็นวัฏจักรที่เลวร้ายอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ จึงได้กำหนดมาตรการป้องกันและกำหนดวิธีการลงโทษไว้อย่างชัดเจนและเข้มงวดเพื่อป้องกันนักการเมืองที่ไม่สุจริตเหล่านี้ ไม่ให้มีโอกาสเข้ามาก่อให้เกิดความเสียหายทางการเมือง และเพื่อส่งเสริมนักการเมืองที่ตั้งมั่นอยู่ในสุจริตธรรม ให้ได้มีโอกาสทำภารกิจอันเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชนมากยิ่งขึ้น

ประเด็นที่ ๑ นายมณเฑียร สงฆ์ประชา รองเลขาธิการพรรคชาติไทยและกรรมการบริหารพรรคชาติไทย กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ประเด็นปัญหาการกระทำความผิดของนายมณเฑียร สงฆ์ประชา รองเลขาธิการพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง นั้น ผ่านกระบวนการสืบสวนสอบสวนของคณะกรรมการการเลือกตั้งมาแล้ว อันเป็นการดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๕ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๓ อันเป็นกระบวนการ

ขององค์อธิสระตามรัฐธรรมนูญ ตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดไว้ โดยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้คำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นที่สุด ศาลรัฐธรรมนูญจึงไม่มีอำนาจที่จะเปลี่ยนแปลงคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งในกรณีดังกล่าวได้ ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีคำวินิจฉัยไว้แล้วว่า นายมณฑิธร สงฆ์ประชา รองเลขาธิการพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ก่อให้ผู้อื่นกระทำ สบับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลอื่นกระทำการดังกล่าว อันเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓

ประเด็นที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้วินิจฉัยไว้แล้วนั้น เป็นประเด็นข้อเท็จจริงเดียวกันกับคดีนี้ และเป็นประเด็นที่อยู่ในอำนาจการพิจารณาของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะเป็นผู้วินิจฉัยตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง ประกอบกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๓ บัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาดประเด็นการทุจริตการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาไว้โดยเฉพาะ ประเด็นข้อเท็จจริงเรื่องการกระทำของ นายมณฑิธร สงฆ์ประชา เป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓ หรือไม่ จึงถือเป็นที่ยึดตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้ว ทั้งไม่ปรากฏว่ามีการดำเนินการใดที่มีได้เป็นไปตามขั้นตอนวิธีการตามที่กฎหมายบัญญัติ ศาลรัฐธรรมนูญย่อมไม่มีอำนาจเข้าไปตรวจสอบหรือเปลี่ยนแปลงในเนื้อหาและดุลพินิจในคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งดังกล่าวได้

ประเด็นที่ ๒ มีเหตุสมควรให้ยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง บัญญัติไว้เป็นการเด็ดขาดว่า ถ้ามีการกระทำผิดของผู้สมัครรับเลือกตั้ง และปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใด มีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำนั้นแล้ว มิได้ยับยั้งหรือแก้ไขเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้ถือว่าพรรคการเมืองนั้นกระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ตามมาตรา ๖๘ และในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น ก็ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองดังกล่าวมีกำหนดเวลาห้าปี นับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง

บทบัญญัติรัฐธรรมนูญดังกล่าว เป็นข้อสันนิษฐานเด็ดขาดของกฎหมายที่บัญญัติไว้เด็ดขาดแล้วว่า หากมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำผิดของผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้นแล้ว มิได้ยับยั้งหรือแก้ไขเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม กฎหมายให้ถือว่า พรรคการเมืองนั้นกระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ แม้ตามคำชี้แจงของผู้ถูกร้องและคำแถลงการณ์ของหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องจะยืนยันว่า พรรคการเมือง หัวหน้าพรรคการเมือง หรือกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง จะไม่ได้เป็นผู้กระทำก็ตาม กฎหมายยังให้ถือว่าเป็นผู้กระทำ จึงเป็นข้อเท็จจริงที่ไม่อาจโต้แย้งได้ แม้ศาลรัฐธรรมนูญเองก็ไม่อาจวินิจฉัยเป็นอื่นได้ ทั้งนี้ เนื่องจากความผิดในการทุจริตซื้อสิทธิซื้อเสียงในการเลือกตั้ง เป็นความผิดที่มีลักษณะพิเศษที่ผู้กระทำจะใช้วิธีการอันแยบยลยากที่จะจับได้ กฎหมายจึงบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของผู้บริหารพรรค จะต้องคัดเลือกบุคคลที่จะเข้าร่วมทำงานกับพรรค และคอยควบคุม ดูแล สอดส่องไม่ให้คนของพรรคกระทำความผิดโดยมีบทบัญญัติให้พรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคจะต้องรับผิดชอบในการกระทำของกรรมการบริหารพรรคคนทั่วไปกระทำความผิดด้วย ในทำนองเดียวกันกับหลักความรับผิดชอบของนิติบุคคลทั่วไปที่ว่า ถ้าผู้แทนของนิติบุคคลหรือผู้มีอำนาจทำการแทนนิติบุคคลไปกระทำการใดที่อยู่ในขอบวัตถุประสงค์ของนิติบุคคลนั้น แล้วก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น นิติบุคคลจักต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของผู้แทนหรือผู้มีอำนาจทำการแทนนิติบุคคลนั้นด้วย จะปฏิเสธความรับผิดชอบมิได้ คดีนี้จึงถือได้ว่ามีเหตุตามกฎหมายที่ศาลจะต้องวินิจฉัยว่าสมควรยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้องหรือไม่

โดยที่ผู้ถูกร้องเป็นพรรคการเมืองอันเป็นองค์กรที่มีความสำคัญยิ่งของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีถูกต้อง ซอบธรรม และสุจริต การได้มาซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้อง ควรได้มาด้วยความบริสุทธิ์ ด้วยความนิยมนในตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งและพรรคการเมืองผู้ถูกร้องเป็นหลัก มิใช่ได้มาเพราะผลประโยชน์หรืออามิสสินจ้างที่เป็นเหตุจูงใจผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ลงคะแนนเลือกตั้งให้ กรรมการบริหารพรรคทุกคนก็ควรต้องช่วยกันทำหน้าที่ควบคุมดูแลผู้สมัครรับเลือกตั้งที่พรรคส่ง ตลอดจนกรรมการบริหารพรรคด้วยตนเอง มิให้กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดฝ่าฝืนกฎหมาย แต่ นายมณฑิธร สงฆ์ประชา รองเลขาธิการพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องกลับใช้วิธีการอันผิดกฎหมายเพื่อให้ตนเองได้รับเลือกตั้ง ทำให้ผู้ถูกร้องได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มขึ้น ซึ่งต้องถือว่า ผู้ถูกร้องได้รับประโยชน์แล้ว กรณีจึงเป็นเรื่องร้ายแรง

ประเด็นที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า ผู้กระทำผิดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง จะต้องเป็นบุคคลคนละคนกับบุคคลผู้กระทำผิดตามวรรคหนึ่ง และยืนยันว่าหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคคนอื่น ไม่มีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำนั้นแล้ว มิได้ยับยั้งหรือแก้ไขเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม นั้น เห็นว่า หากผู้กระทำผิดตามวรรคหนึ่ง เป็นกรรมการบริหารพรรคเสียเอง ย่อมเป็นที่ประจักษ์ชัดอยู่ในตัวแล้วว่า กรรมการบริหารพรรคคนนั้นมีทั้งเจตนาและการกระทำผิดยิ่งกว่าเพียงรู้เห็นเป็นใจกับผู้อื่นเสียอีก จึงย่อมไม่มีความจำเป็นที่จะต้องให้หัวหน้าพรรคหรือกรรมการบริหารพรรคคนอื่นเป็นผู้มีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำนั้นแล้ว มิได้ยับยั้งหรือแก้ไขเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมอีกต่อไป เพราะกรรมการบริหารพรรคที่กระทำผิดตามวรรคหนึ่ง ก็มีฐานะเป็นกรรมการบริหารพรรคในขณะกระทำความผิดด้วย จึงเป็นกรณีที่ร้ายแรงกว่ากรณีบุคคลอื่นที่มีใจหัวหน้าพรรคหรือกรรมการบริหารพรรคเป็นผู้กระทำ อันเป็นไปตามหลักกฎหมายที่ว่า เมื่อกฎหมายห้ามกระทำการชั่วร้ายใดไว้ สิ่งชั่วร้ายมากกว่านั้นย่อมถูกห้ามไปด้วยซึ่งตรงกับสามัญสำนึกของสุจริตชนทั่วไป และตรงกับตรรกะที่ว่า “ยิ่งต้องเป็นเช่นนั้น” ข้ออ้างของผู้ถูกร้องจึงฟังไม่ขึ้น

ประเด็นที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า ผู้ถูกร้องได้กำหนดมาตรการป้องกันมิให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกร้อง กระทำการฝ่าฝืนกฎหมาย ระเบียบและประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อนที่จะประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยจัดประชุมชี้แจงให้ผู้สมัครของผู้ถูกร้องทราบแล้ว นั้น เห็นว่าการดำเนินการดังกล่าว แม้หากจะได้กระทำจริง ก็มีได้เป็นข้อยกเว้นความรับผิดตามกฎหมายในกรณีที่กรรมการบริหารพรรคไปทำผิดเสียเอง เพราะในกรณีเช่นนั้น ย่อมเป็นการแสดงให้เห็นได้ว่า มาตรการต่าง ๆ ที่จัดทำไปนั้น มิได้มีผลบังคับใช้แต่อย่างใด แม้ตามคำแถลงการณ์ของหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องจะเป็นเรื่องที่น่าเห็นใจอยู่มากก็ตาม แต่เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า มีการกระทำความผิดโดยผู้ที่เป็นกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องแล้ว ผู้ถูกร้องย่อมต้องรับผิดตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

การที่นายสมณเชียร สงฆ์ประชา รองเลขาธิการพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องมีบทบาทสำคัญในพรรค จึงเป็นผู้มีหน้าที่ต้องควบคุมและสอดส่องดูแลให้สมาชิกของพรรคการเมืองที่ตนบริหารอยู่กระทำการเลือกตั้งโดยสุจริตและเที่ยงธรรม แต่กลับเป็นผู้มากระทำความผิดเสียเอง อันเป็นความผิด

ที่ร้ายแรงและเป็นภัยคุกคามต่อการพัฒนาระบบประชาธิปไตยของประเทศ กรณีจึงมีเหตุอันสมควรที่จะต้องยุบพรรคผู้ถูกร้อง เพื่อให้เป็นบรรทัดฐานพฤติกรรมทางการเมืองที่ดีงาม และเพื่อให้เกิดผลในทางยับยั้งป้องปรามมิให้เกิดการกระทำผิดซ้ำขึ้นอีก

ประเด็นที่ ๓ หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้องต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง บัญญัติไว้ว่า ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองดังกล่าวมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ มีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง ซึ่งเป็นการเน้นย้ำตรงกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ วรรคสี่ ที่บัญญัติไว้เช่นเดียวกัน บทบัญญัติดังกล่าวเป็นบทบังคับตามกฎหมายว่า เมื่อศาลมีคำสั่งให้ยุบพรรคแล้วจะต้องเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในขณะที่มีการกระทำความผิดเป็นเวลาห้าปี ซึ่งศาลไม่อาจใช้ดุลพินิจตั้งเป็นอื่นได้ ส่วนข้อโต้แย้งของผู้ถูกร้องที่อ้างว่า การเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองจะต้องเป็นกรณีที่หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองแต่ละคนมีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลยฯ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๘ นั้น เห็นว่าการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองในคดีนี้เป็นการเพิกถอน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๖๘ วรรคสี่ มิใช่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ และไม่ว่ากรณีจะเป็นเช่นใดก็ตาม บทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ก็มีอาจลบล้างบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญได้ ข้อโต้แย้งของผู้ถูกร้องในประเด็นนี้ทั้งหมดจึงฟังไม่ขึ้น

ส่วนประเด็นตามคำขอหรือคำโต้แย้งอื่นของผู้ถูกร้อง นั้น เมื่อศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยประเด็นแห่งคดีตามที่กล่าวครบถ้วนแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยให้

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยว่า ให้ยุบพรรคชาติไทย ผู้ถูกร้องเนื่องจาก นายมณฑิเตอร์ สงฆ์ประชา รองเลขาธิการพรรคชาติไทยและกรรมการบริหารพรรคชาติไทยกระทำความผิด ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งมีผลทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

อันเป็นการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ ประกอบมาตรา ๒๓๗ วรรคสอง และให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคชาติไทยและกรรมการบริหารพรรคชาติไทย ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในขณะที่กระทำความผิดเป็นระยะเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๖๘ วรรคสี่

นายชัช ชลวร	ประธานศาลรัฐธรรมนูญ
นายจรูญ ภักดีชนากุล	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายจรูญ อินทจาร	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายเฉลิมพล เอกอรุ	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายณรงค์ มาประดิษฐ์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายบุญส่ง กุลบุปผา	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายวสันต์ สร้อยพิสุทธิ์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายสุพจน์ ไข่มุกด์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายชัช ชลวร ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๔๓/๒๕๕๑

วันที่ ๒ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

เรื่อง อัยการสูงสุดขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชาติไทย

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่ ๑ นายมณฑิร สงฆ์ประชา รองเลขาธิการพรรคชาติไทยและกรรมการบริหารพรรคชาติไทย กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่

ประเด็นที่ ๒ มีเหตุสมควรให้ยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง หรือไม่

ประเด็นที่ ๓ หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้องต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง หรือไม่

ความเห็น

ประเด็นที่ ๑ นายมณฑิร สงฆ์ประชา รองเลขาธิการพรรคชาติไทยและกรรมการบริหารพรรคชาติไทย กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่

เห็นว่า ประเด็นที่ว่านายมณฑิร สงฆ์ประชา รองเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่ นั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ดำเนินการสืบสวนสอบสวนตามอำนาจหน้าที่ซึ่งบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๓ อันเป็นกระบวนการขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญและตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายบัญญัติไว้ซึ่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้คำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นที่สุด ศาลรัฐธรรมนูญจึงไม่มีอำนาจที่จะเปลี่ยนแปลงคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งในกรณีดังกล่าวได้

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้วินิจฉัยไว้แล้วว่า การกระทำของนายมณฑิธร สงฆ์ประชา เป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓ และข้อเท็จจริงดังกล่าวเป็นข้อเท็จจริงเดียวกันกับประเด็นวินิจฉัยในคดีนี้ ดังนั้น จึงต้องถือเป็นยุติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งว่า นายมณฑิธร สงฆ์ประชา รองเลขาธิการพรรคชาติไทยและกรรมการบริหารพรรคชาติไทย ได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐

ประเด็นที่ ๒ มีเหตุสมควรให้ยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง หรือไม่

เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีเจตนารมณ์ที่จะทำให้การเลือกตั้งของประเทศเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม จึงมีบทบัญญัติป้องกันการทุจริตการเลือกตั้งและบทลงโทษไว้อย่างเคร่งครัดเพื่อไม่ให้เกิดการซื้อสิทธิซื้อเสียงอันเป็นปัญหาสำคัญของการเลือกตั้งและทำให้ได้ผู้แทนราษฎรที่มีได้เป็นตัวแทนของประชาชนอย่างแท้จริง ทั้งยังก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงจากการเข้ามาสู่อำนาจและใช้อำนาจหน้าที่ในทางทุจริตประพฤติมิชอบเพื่อหาผลประโยชน์สำหรับตนเอง และพวกพ้องและเตรียมไว้สำหรับการซื้อสิทธิซื้อเสียงในการเลือกตั้งครั้งต่อไป อันเป็นวัฏจักรที่วนเวียนและก่อให้เกิดความเสียหายแก่ระบอบประชาธิปไตยของประเทศชาติมาโดยตลอด

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๓ วรรคสอง จึงบัญญัติไว้เป็นการเด็ดขาดว่า หากมีการกระทำความผิดของผู้สมัครรับเลือกตั้งและปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำนั้นแล้ว มิได้ยับยั้งหรือแก้ไขเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมให้ถือว่าพรรคการเมืองนั้นกระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๘ และในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้นก็ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองดังกล่าว มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง

บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญดังกล่าวเป็นบทสันนิษฐานเด็ดขาดว่า หากมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำความผิดของผู้สมัครรับเลือกตั้งแล้ว มิได้ยับยั้งหรือแก้ไขเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไป

โดยสุจริตและเที่ยงธรรม รัฐธรรมนูญให้ถือว่าพรรคการเมืองนั้นกระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งไม่ได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ แม้ในทางข้อเท็จจริง พรรคการเมือง หัวหน้าพรรคการเมือง หรือกรรมการบริหารพรรคจะไม่ได้เป็นผู้กระทำก็ตาม รัฐธรรมนูญก็ให้ถือว่า พรรคการเมืองเป็นผู้กระทำอันมีอาจใช้ดุลพินิจวินิจฉัยเป็นอย่างอื่นได้ พรรคการเมือง หัวหน้าพรรคการเมือง และกรรมการบริหารพรรค จึงต้องระมัดระวังคัดกรองผู้สมัครมิให้กระทำ ความผิดดังกล่าว

ดังนั้น เมื่อรัฐธรรมนูญมีเจตนารมณ์ที่จะให้การเลือกตั้งของประเทศเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และถือว่าการที่หัวหน้าพรรคหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำนั้นแล้ว มิได้ยับยั้งหรือแก้ไขเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้ถือว่าพรรคการเมืองนั้นกระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งไม่ได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๖๘ อันมีเจตนารมณ์ที่ถือว่าการทุจริตการเลือกตั้งเป็นเรื่องร้ายแรง เมื่อนายมณฑิธร สงฆ์ประชา เป็นรองเลขาธิการพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องกลับใช้วิธีการอันผิดต่อกฎหมายเพื่อให้ตนเองได้รับการเลือกตั้ง และทำให้พรรคการเมืองผู้ถูกร้องได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มมากขึ้น จึงต้องถือว่าผู้ถูกร้องได้รับประโยชน์จากการกระทำดังกล่าว กรณีจึงเป็นเรื่องร้ายแรงและนับว่ามีเหตุสมควรยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง

ที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า ผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๒๓๗ วรรคสอง จะต้องเป็นบุคคลคนละคนกับบุคคลผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง และหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคคนอื่นไม่มีส่วนรู้เห็นหรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำนั้นแล้วมิได้ยับยั้งหรือแก้ไขเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมนั้น เห็นว่า เมื่อนายมณฑิธร สงฆ์ประชา เป็นรองเลขาธิการพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องและเป็นผู้กระทำผิดตามวรรคหนึ่งเสียเอง ย่อมเป็นที่ชัดเจนในตัวแล้วว่า กรรมการบริหารพรรคคนนั้นมีเจตนาที่จะกระทำความผิด จึงย่อมไม่มีความจำเป็นที่จะต้องให้หัวหน้าพรรคหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองคนอื่นเป็นผู้มีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำนั้นแล้ว มิได้ยับยั้งหรือแก้ไขเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมอีกต่อไป กรณีย่อมถือได้ว่า กรรมการบริหารพรรคการเมืองมีส่วนรู้เห็นหรือทราบถึงการกระทำนั้นแล้วมิได้ยับยั้งหรือแก้ไขเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง แล้ว

ประเด็นที่ ๓ หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้องต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง หรือไม่

เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง บัญญัติไว้ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองดังกล่าวมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่คำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง บทบัญญัติดังกล่าวมิได้ให้ศาลใช้ดุลพินิจสั่งเป็นอย่างอื่นได้ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอาจไม่เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองได้ กรณีจึงต้องเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้ถูกร้อง

ที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า การเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมือง ต้องเป็นกรณีที่หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองแต่ละคนมีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๘ นั้น เห็นว่า การเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองในคดีนี้ เป็นการเพิกถอนตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๖๘ วรรคสี่ มิใช่การเพิกถอนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๘ จึงต้องนำบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๖๘ วรรคสี่ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ปรับใช้แก่คดี และมีศักดิ์สูงกว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาใช้บังคับ ซึ่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๖๘ วรรคสี่ มิได้บัญญัติให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองเป็นรายบุคคล กรณีจึงไม่อาจเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองเป็นรายบุคคลได้

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยให้ยุบพรรคชาติไทย ผู้ถูกร้อง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๖๘ วรรคสี่ และให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคชาติไทยและกรรมการบริหารพรรคชาติไทย ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในขณะที่กระทำความผิดเป็นระยะเวลาห้าปี นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๖๘ วรรคสี่

นายชัช ชลวร

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายเจริญ ภัคดีธนากุล ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๔๓/๒๕๕๑

วันที่ ๒ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่ ๑ นายสมชัย สอนวิชา รองเลขาธิการพรรคและกรรมการบริหารพรรคชาติไทย กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่

ประเด็นที่ ๒ มีเหตุสมควรให้ยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง หรือไม่

ประเด็นที่ ๓ หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้องต้องถูกเพิกถอน สิทธิเลือกตั้ง หรือไม่

ความเห็น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีเจตนารมณ์ที่จะให้การเลือกตั้งของประเทศ เป็นไปโดยสุจริตเที่ยงธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีบทบัญญัติป้องกันการทุจริตการเลือกตั้ง ด้วยการใช้จ่ายเงินหรือทรัพย์สินอื่นใด ซื่อสัตย์ซื่อเสียงของประชาชน เพื่อให้ได้รับการเลือกตั้ง อันเป็นวิธีการที่นักการเมืองส่วนหนึ่งใช้กันมานานจนเป็นความเคยชิน แล้วกลายเป็นจุดประจวบทางการเมืองที่นักการเมืองผู้กระทำไม่รู้ว่านี่คือการกระทำความผิดที่ร้ายแรง ทำให้การเมืองและประชาธิปไตยของประเทศไทยไม่พัฒนาไปสู่ประชาธิปไตยอย่างแท้จริง และก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประเทศเป็นอย่างมาก เนื่องจากนักการเมืองเหล่านี้ เมื่อเข้าสู่อำนาจแล้ว ย่อมใช้อำนาจหน้าที่แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยการทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวงโดยไม่มี ความละอาย เพื่อเตรียมไว้สำหรับการเลือกตั้งครั้งต่อไป เพื่อให้ได้อำนาจสำหรับแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบต่อไป เป็นวัฏจักรที่เลวร้ายอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ จึงได้กำหนดมาตรการป้องกันและกำหนดวิธีการลงโทษไว้อย่างชัดเจนและเข้มงวดเพื่อป้องกันนักการเมืองที่ไม่สุจริตเหล่านี้ ไม่ให้มีโอกาสเข้ามาก่อให้เกิดความเสื่อมเสียทางการเมือง และเพื่อส่งเสริมนักการเมืองที่ตั้งมั่นอยู่ในสุจริตธรรม ให้ได้มีโอกาสทำภารกิจอันเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชนมากยิ่งขึ้น

ประเด็นที่ ๑ นายมณฑิร สงฆ์ประชา รองเลขาธิการพรรคและกรรมการบริหารพรรคชาติไทย
กระทำคามผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่

เห็นว่า ประเด็นปัญหาการกระทำคามผิดของนายมณฑิร สงฆ์ประชา รองเลขาธิการพรรค
และกรรมการบริหารพรรคชาติไทยผู้ถูกร้อง นั้น ผ่านกระบวนการตรวจสอบและวินิจฉัยของ
คณะกรรมการการเลือกตั้งมาแล้ว เป็นการดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๕ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๓ อันเป็น
กระบวนการขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดไว้ โดยรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้คำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นที่สุด ศาลรัฐธรรมนูญ
จึงไม่มีอำนาจที่จะเปลี่ยนแปลงคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งในกรณีดังกล่าวได้
ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีคำวินิจฉัยไว้แล้วว่า นายมณฑิร สงฆ์ประชา รองเลขาธิการพรรค
และกรรมการบริหารพรรคชาติไทย ก่อให้ผู้อื่นกระทำ สันนิษฐาน หรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลอื่น
กระทำการดังกล่าว จึงเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓

ประเด็นที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้วินิจฉัยไว้แล้วนั้น เป็นประเด็นข้อเท็จจริงเดียวกัน
กับคดีนี้ และเป็นประเด็นที่อยู่ในอำนาจการพิจารณาของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะเป็นผู้วินิจฉัย
ตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง ประกอบกับพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา
พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๓ บัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาดประเด็นการทุจริต
การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาไว้โดยเฉพาะ ประเด็นข้อเท็จจริงเรื่อง
การกระทำของนายมณฑิร สงฆ์ประชา เป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓
หรือไม่ เห็นว่า ต้องถือเป็นที่ยุติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้ว ศาลรัฐธรรมนูญ
ย่อมไม่มีอำนาจเข้าไปตรวจสอบหรือเปลี่ยนแปลงคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งดังกล่าวได้

ประเด็นที่ ๒ มีเหตุสมควรให้ยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง หรือไม่

เห็นว่า ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๗ วรรคสอง บัญญัติไว้เป็นการเด็ดขาดว่า ถ้ามีการกระทำผิดของผู้สมัครรับเลือกตั้ง และปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใด มีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยให้พลละเลย หรือทราบถึงการกระทำนั้นแล้ว มิได้ยับยั้งหรือแก้ไขเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้ถือว่าพรรคการเมืองนั้นกระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศ โดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ตามมาตรา ๖๘ และในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น ก็ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองดังกล่าวมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง

บทบัญญัติรัฐธรรมนูญดังกล่าว เป็นข้อสันนิษฐานเด็ดขาดของกฎหมายที่บัญญัติไว้แล้วว่า หากมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใด มีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยให้พลละเลย หรือทราบถึงการกระทำผิดของผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้นแล้ว มิได้ยับยั้งหรือแก้ไข เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม กฎหมายให้ถือว่า พรรคการเมืองนั้น กระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ แม้ข้อเท็จจริง พรรคการเมือง หัวหน้าพรรคการเมือง หรือกรรมการบริหารพรรค จะไม่ได้เป็นผู้กระทำก็ตาม กฎหมายยังให้ถือว่าเป็นผู้กระทำ จึงเป็นข้อเท็จจริงที่ไม่อาจโต้แย้งได้ แม้ศาลรัฐธรรมนูญเองก็ไม่อาจวินิจฉัยเป็นอื่นได้ ทั้งนี้เนื่องจากความผิดในการทุจริตซื้อสิทธิซื้อเสียง ในการเลือกตั้งเป็นความผิดที่มีลักษณะพิเศษที่ผู้กระทำจะใช้วิธีการอันแยบยลยากที่จะจับได้ กฎหมายจึงบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของผู้บริหารพรรค จะต้องคัดเลือกบุคคลที่จะเข้าร่วมทำงานกับพรรค และคอยควบคุม ดูแล สอดส่องไม่ให้คนของพรรคกระทำความผิด โดยมีบทบัญญัติให้พรรคการเมืองและผู้บริหารพรรคการเมืองจะต้องรับผิดชอบในการกระทำของกรรมการบริหารพรรคคนที่ไม่ไปกระทำความผิดด้วย ในทำนองเดียวกันกับหลักความรับผิดชอบของนิติบุคคลทั่วไปที่ว่า ถ้าผู้แทนของนิติบุคคลหรือผู้มีอำนาจทำการแทนนิติบุคคลไปกระทำการใดที่อยู่ในขอบวัตถุประสงค์ของนิติบุคคลนั้น แล้วก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น นิติบุคคลจักต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของผู้แทนหรือผู้มีอำนาจทำการแทนนิติบุคคลนั้นด้วย จะปฏิเสธความรับผิดชอบมิได้ คดีนี้จึงถือได้ว่า มีเหตุตามกฎหมายที่ศาลจะต้องวินิจฉัยว่า สมควรยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้องหรือไม่

ประเด็นที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า ผู้กระทำผิดตามมาตรา ๒๓๗ วรรคสอง จะต้องเป็นบุคคลคนละคน กับบุคคลผู้กระทำผิดตามมาตรา ๒๓๗ วรรคหนึ่ง และยืนยันว่า หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคคนอื่น ไม่มีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำนั้นแล้วมิได้ยับยั้งหรือแก้ไขเพื่อให้การเลือกตั้ง เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมนั้น เห็นว่า หากผู้กระทำผิดตามมาตรา ๒๓๗ วรรคหนึ่งเป็นกรรมการบริหารพรรคเสียเอง ย่อมเป็นที่ประจักษ์ชัดอยู่ในตัวแล้วว่า กรรมการบริหารพรรคคนนั้นมีทั้งเจตนาและการกระทำผิด ยิ่งกว่าเพียงรู้เห็นเป็นใจกับผู้อื่นเสียอีก จึงย่อมไม่มีความจำเป็นที่จะต้องให้หัวหน้าพรรคหรือ กรรมการบริหารพรรคคนอื่น เป็นผู้มีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำนั้นแล้ว มิได้ยับยั้งหรือแก้ไขเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม อีกต่อไป เพราะกรรมการ บริหารพรรคที่กระทำผิดตามมาตรา ๒๓๗ วรรคหนึ่ง ก็มีฐานะเป็นกรรมการบริหารพรรคในขณะที่กระทำความผิดด้วย จึงเป็นกรณีที่ร้ายแรงกว่ากรณีบุคคลอื่นที่มีใช้หัวหน้าพรรคหรือกรรมการบริหารพรรคเป็นผู้กระทำ อันเป็นไปตามหลักกฎหมายที่ว่า เมื่อกฎหมายห้ามกระทำความชั่วร้ายใดไว้ สิ่งที่ชั่วร้ายมากกว่านั้น ย่อมถูกห้ามไปด้วย ซึ่งตรงกับสามัญสำนึกของสุจริตชนทั่วไป และตรงกับตรรกะที่ว่า “ยิ่งต้องเป็นเช่นนั้น” (the greater embraces the lesser. หรือ a fortiori logic) ข้ออ้างของผู้ถูกร้องจึงฟังไม่ขึ้น

ประเด็นที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า พรรคได้กำหนดมาตรการป้องกันมิให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรค ผู้ถูกร้อง กระทำการฝ่าฝืนกฎหมาย ระเบียบและประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อนที่จะ ประกาศพระราชกฤษฎีกาเลือกตั้ง โดยจัดประชุมชี้แจงให้ผู้สมัครของพรรคทราบแล้วนั้น เห็นว่า การดำเนินการดังกล่าว แม้หากจะทำได้กระทำจริง ก็มิได้เป็นข้อยกเว้นความรับผิดชอบตามกฎหมายในกรณี ที่กรรมการบริหารพรรคไปทำผิดเสียเอง เพราะในกรณีเช่นนั้น ย่อมเป็นการแสดงให้เห็นได้ว่า มาตรการต่าง ๆ ที่จัดทำไปนั้น มิได้มีผลบังคับใช้แต่อย่างใด แม้ตามคำแถลงการณ์ของหัวหน้าพรรคการเมือง ผู้ถูกร้องจะเป็นเรื่องที่น่าเห็นใจอยู่มากก็ตาม แต่เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า มีการกระทำความผิดโดยผู้ที่เป็นกรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้องแล้ว ผู้ถูกร้องย่อมต้องรับผิดชอบตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

นายมนต์เกียรติ สงฆ์ประชา รองเลขาธิการพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง เป็นผู้ มีบทบาทสำคัญในพรรคของผู้ถูกร้อง จึงเป็นผู้มีหน้าที่ต้องควบคุมและสอดส่องดูแลให้สมาชิกของ พรรคการเมืองที่ตนบริหารอยู่ กระทำการเลือกตั้งโดยสุจริตและเที่ยงธรรม แต่กลับเป็นผู้มากระทำความ ผิดเสียเอง อันเป็นความผิดที่ร้ายแรงและเป็นภัยคุกคามต่อการพัฒนาระบบประชาธิปไตย

ของประเทศ กรณีจึงมีเหตุอันสมควรที่จะต้องยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง เพื่อให้เป็นบรรทัดฐาน พฤติกรรมทางการเมืองที่ดีงาม และเพื่อให้เกิดผลในทางยับยั้งป้องปราม (deterrent effect) มิให้เกิด การกระทำผิดซ้ำขึ้นอีก

ประเด็นที่ ๓ หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้องต้องถูกเพิกถอน สิทธิเลือกตั้ง หรือไม่

เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง บัญญัติไว้ว่า ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของ หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองดังกล่าวมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ ยุบพรรคการเมือง ซึ่งเป็นการเน้นย้ำตรงกับมาตรา ๖๘ วรรคสี่ ที่บัญญัติไว้เช่นเดียวกัน บทบัญญัติดังกล่าว เป็นบทบังคับตามกฎหมายว่า เมื่อศาลมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองแล้ว จะต้องเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในขณะที่มีการกระทำผิด เป็นเวลาห้าปี ซึ่งศาลไม่อาจใช้ดุลพินิจตั้งเป็นอื่นได้ ส่วนข้อโต้แย้งของผู้ถูกร้องและผู้เกี่ยวข้องที่อ้างว่า การเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมือง จะต้องเป็น กรณีที่หัวหน้าพรรคหรือกรรมการบริหารพรรคแต่ละคนมีส่วนรู้เห็นหรือปล่อยปละละเลยฯ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๘ นั้น เห็นว่า การเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคการเมืองในคดีนี้ เป็นการเพิกถอน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง ประกอบกับมาตรา ๖๘ วรรคสี่ มิใช่ตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ และไม่ว่ากรณีจะเป็นเช่นใดก็ตาม บทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ก็มีอาลบล้างบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญได้ ข้อโต้แย้งของผู้ถูกร้องและผู้เกี่ยวข้องในประเด็นนี้ทั้งหมดจึงฟังไม่ขึ้น

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง เนื่องจากนายมณฑิเตอร์ สงฆ์ประชา รองเลขาธิการพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งมีผลทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม อันเป็นการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจ ในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ ประกอบมาตรา ๒๓๗ วรรคสอง และให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคชาติไทยและ

กรรมการบริหารพรรคชาติไทย ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในขณะที่กระทำความผิด เป็นระยะเวลาห้าปีนับแต่วันที่
ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
มาตรา ๒๑๗ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๖๘ วรรคสี่

นายเจริญ ภัคดีชนากุล

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายจรูญ อินทจาร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๔๓/๒๕๕๑

วันที่ ๒ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

เรื่อง อัยการสูงสุดขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชาติไทย

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง นายมณฑิธร สงฆ์ประชา รองเลขาธิการพรรคการเมืองผู้ถูกร้องและกรรมการบริหารพรรคชาติไทย กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่

ประเด็นที่สอง มีเหตุสมควรให้ยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง หรือไม่

ประเด็นที่สาม หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้องต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง หรือไม่

ความเห็น

บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๒๓๗ ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดกระทำการ ก่อ หรือสนับสนุนให้ผู้อื่นกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา หรือระเบียบหรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งมีผลทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของบุคคลดังกล่าวตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

ถ้าการกระทำของบุคคลตามวรรคหนึ่ง ปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารของพรรคการเมืองผู้ใด มีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำนั้นแล้ว มิได้ยับยั้งหรือแก้ไขเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้ถือว่า

พรรคการเมืองนั้นกระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ตามมาตรา ๖๘ และในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองดังกล่าวมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิได้คำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง

มาตรา ๒๓๕ ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัยให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งก่อนการประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาให้คำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นที่สุด

ในกรณีที่ประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าควรให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาผู้ใด ให้ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัย เมื่อศาลฎีกาได้รับคำร้องของคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้วสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาผู้นั้นจะปฏิบัติหน้าที่ต่อไปไม่ได้ จนกว่าศาลฎีกาจะมีคำสั่งยกคำร้อง ในกรณีที่ศาลฎีกามีคำสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งใดหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาผู้ใด ให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาในเขตเลือกตั้งนั้นสิ้นสุดลง

ในกรณีที่บุคคลตามวรรคสองปฏิบัติหน้าที่ต่อไปไม่ได้ มิให้นำบุคคลดังกล่าวเข้าในจำนวนรวมของสมาชิกเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี

ให้นำความในวรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับกับการเลือกตั้งสมาชิก สภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นด้วยโดยอนุโลม โดยการยื่นคำร้องต่อศาลตามวรรคสองให้ยื่นต่อศาลอุทธรณ์ และให้คำสั่งของศาลอุทธรณ์เป็นที่สุด

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐

มาตรา ๕๔ เมื่อพรรคการเมืองกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ อาจถูกศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมือง

(๑) กระทำการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ หรือกระทำการตามที่รัฐธรรมนูญให้ถือว่าเป็นการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจโดยวิธีการดังกล่าว

(๒) กระทบการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา หรือระเบียบหรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งมีผลทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

(๓) กระทบการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ

(๔) กระทบการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐทั้งภายในและภายนอกราชอาณาจักร หรือขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือ

(๕) กระทบการฝ่าฝืนมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง มาตรา ๔๓ มาตรา ๖๕ มาตรา ๖๖ มาตรา ๖๘ หรือมาตรา ๑๐๔

มาตรา ๕๕ เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียน หรือเมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งจากคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและได้ตรวจสอบแล้วเห็นว่าพรรคการเมืองใดกระทำการตามมาตรา ๕๔ ให้นายทะเบียน โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งต่ออัยการสูงสุดพร้อมด้วยหลักฐาน เมื่ออัยการสูงสุดได้รับแจ้งให้พิจารณาเรื่องดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ถ้าอัยการสูงสุดเห็นสมควร ก็ให้ยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าว ถ้าอัยการสูงสุดไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้นายทะเบียนตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง โดยมีผู้แทนจากนายทะเบียน และผู้แทนจากสำนักงานอัยการสูงสุด เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐาน แล้วส่งให้อัยการสูงสุด เพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป ในกรณีที่คณะกรรมการดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการยื่นคำร้องได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่แต่งตั้งคณะกรรมการ ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจยื่นคำร้องเอง

หากนายทะเบียนเห็นสมควรจะให้ระงับการดำเนินการของพรรคการเมืองซึ่งกระทบการตามมาตรา ๕๔ ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งต่ออัยการสูงสุด ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งระงับการกระทำดังกล่าวของพรรคการเมืองไว้เป็นการชั่วคราว

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา และห้ามมิให้บุคคลใดใช้ชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองซ้ำ หรือพ้อง หรือมีลักษณะคล้ายคลึงกับชื่อ ชื่อย่อ หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองที่ถูกยุบนั้น เพื่อแสวงหาประโยชน์ในการดำเนินกิจการทางการเมือง หรือประโยชน์อื่นใดในตนเอง เดียวกัน

มาตรา ๕๘ ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองใดเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ หรือเหตุตามมาตรา ๕๔ และปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยให้พลละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐

มาตรา ๕๙ ห้ามมิให้ผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้แก่ตนเอง หรือผู้สมัครอื่น หรือพรรคการเมืองใด หรือให้งดเว้นการลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำ ให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด

(๒) ให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม แก่ชุมชน สมาคม มูลนิธิ วัด สถาบันการศึกษา สถานสงเคราะห์ หรือสถาบันอื่นใด

(๓) ทำการโฆษณาหาเสียงด้วยการจัดให้มีมหรสพหรือการรื่นเริงต่าง ๆ

(๔) เลี้ยงหรือรับจะจัดเลี้ยงผู้ใด

(๕) หลอกลวง บังคับ ชูเชิญ ใช้อิทธิพลคุกคาม ใส่ร้ายด้วยความเท็จ หรือจูงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด

ความผิดตาม (๑) หรือ (๒) ให้ถือว่าเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจส่งเรื่องให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ได้

มาตรา ๑๐๓ ก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งสืบสวนสอบสวนแล้ว เห็นว่ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครผู้ใดกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หรือระเบียบหรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือมีพฤติการณ์ที่เชื่อได้ว่าผู้สมัครผู้ใดก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำ สนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลอื่นกระทำการดังกล่าว หรือรู้ว่า

มีการกระทำได้แล้วไม่ดำเนินการเพื่อระงับการกระทำนั้น ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าการกระทำนั้นน่าจะมีผลให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้สมัครที่กระทำการเช่นนั้นทุกรายเป็นเวลาหนึ่งปี โดยให้มีผลนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่ง

ถ้าการกระทำของบุคคลตามวรรคหนึ่ง ปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยให้พลละเลยหรือทราบถึงการกระทำนั้นแล้วมิได้ยับยั้งหรือแก้ไขเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้ถือว่าพรรคการเมืองนั้นกระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง เพื่อเสนอคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้ยุบพรรคการเมืองนั้น ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิได้สั่งให้ยุบพรรคการเมือง

ในกรณีที่ปรากฏต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งว่ามีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนความในวรรคหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นการกระทำของผู้ใด ถ้าเห็นว่าผู้สมัครผู้ใดหรือพรรคการเมืองใดจะได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้ผู้สมัครผู้นั้นหรือพรรคการเมืองนั้นระงับหรือดำเนินการใดเพื่อแก้ไขความไม่สุจริตและเที่ยงธรรมนั้นภายในเวลาที่กำหนด ในกรณีที่ผู้สมัครผู้นั้น หรือพรรคการเมืองนั้นไม่ดำเนินการตามคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานว่าผู้สมัครผู้นั้นเป็นผู้สนับสนุนการกระทำนั้น พรรคการเมืองนั้นมีส่วนรู้เห็นในการกระทำนั้น เว้นแต่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองนั้นพิสูจน์ได้ว่าไม่มีส่วนรู้เห็นในการกระทำได้

มติของคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามมาตรานี้ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

เมื่อมีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้สมัครผู้ใดหรือศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดแล้วให้พิจารณาดำเนินการให้มีการดำเนินคดีอาญาแก่ผู้สมัคร หัวหน้าพรรคการเมือง หรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้นั้นด้วย ในการนี้ ให้ถือว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในกรณีที่มีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๑๕๗ ภายหลังจากวันลงคะแนนเลือกตั้งแต่ก่อนวันประกาศผลการเลือกตั้ง และผู้สมัครที่ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งเป็นผู้สมัครในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ได้คะแนนเลือกตั้งในลำดับซึ่งจะเป็นผู้ได้รับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ เพื่อให้ได้ผู้รับเลือกตั้งครบจำนวนที่จะพึงมีในเขตเลือกตั้งนั้น

คดีตามคำร้องมีปัญหาที่ต้องวินิจฉัย ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง นายมณฑิเตอร์ สงฆ์ประชา รองเลขาธิการพรรคการเมืองผู้ถูกร้องและกรรมการบริหารพรรคชาติไทย กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ในการดำเนินกิจการหรือการกระทำต่าง ๆ ของรัฐ ต้องเป็นไปโดยชอบด้วยรัฐธรรมนูญและกฎหมาย และถูกตรวจสอบได้โดยศาล ตามหลักนิติธรรม โดยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญในเรื่องการใช้อำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลนั้น มาตรา ๑๕๗ ซึ่งเป็นบททั่วไปได้บัญญัติไว้ว่าการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาล ซึ่งต้องดำเนินการให้เป็นไปโดยยุติธรรมตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมายและในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ และผู้พิพากษาและตุลาการมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีให้เป็นไปโดยถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรมตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย และในส่วนของอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีพิพาทอันเนื่องมาจากการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมาย หรือเนื่องมาจากการดำเนินกิจการทางปกครองของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กร ตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๒๓ ได้บัญญัติยกเว้นอำนาจของศาลปกครองไว้ว่า อำนาจศาลปกครองดังกล่าวไม่รวมถึงการวินิจฉัยชี้ขาดขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ และศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยไว้เป็นบรรทัดฐานในคำวินิจฉัยที่ ๕๒/๒๕๔๖ ด้วยว่าการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งใช้อำนาจหน้าที่สืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นตามกฎหมาย ตามมาตรา ๑๔๔ วรรคสอง ซึ่งเป็นกรณีการใช้อำนาจหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้น ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ และกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นลักษณะของการใช้อำนาจหน้าที่ ตามรัฐธรรมนูญ อันมีผลให้การวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ได้ใช้อำนาจหน้าที่ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง (๓) ถือเป็นยุติ และรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันก็ได้บัญญัติถึงอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งไว้ในมาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง (๕) ซึ่งมีสาระสำคัญอย่างเดียวกันกับมาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง (๓)

สำหรับในกรณีการควบคุมและตรวจสอบให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง นั้น บทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ เป็นบทบัญญัติสำคัญที่กำหนดอำนาจหน้าที่ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นองค์กรทางบริหารตามรัฐธรรมนูญ และศาลฎีกาซึ่งเป็นองค์กรตุลาการและใช้อำนาจตุลาการ เป็นองค์กรที่มีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาด แยกได้เป็น ๒ กรณี คือ กรณีแรก เป็นกรณีก่อนการประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา รัฐธรรมนูญบัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง มีอำนาจวินิจฉัยให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง และคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นที่สุด และกรณีที่สอง เป็นกรณีที่มีการประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว หากคณะกรรมการการเลือกตั้ง เห็นว่า ควรให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัย

สำหรับคดีตามคำร้องนี้ เป็นกรณีก่อนการประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีคำวินิจฉัยที่ ๑๘/๒๕๕๑ ในห้วงการประกาศผลการเลือกตั้งของ นายมณฑิธร สงฆ์ประชา และนางนันทนา สงฆ์ประชา ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของนายมณฑิธร สงฆ์ประชา และนางนันทนา สงฆ์ประชา เป็นเวลาหนึ่งปี โดยให้มีผลนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง มีคำสั่ง และจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชัยนาท เขตเลือกตั้งที่ ๑ จำนวน ๒ คนใหม่ โดยให้นายมณฑิธร สงฆ์ประชา และนางนันทนา สงฆ์ประชา ชดใช้ค่าเสียหายตามจำนวนที่ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดชัยนาทรายงานค่าใช้จ่ายในการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชัยนาท เขตเลือกตั้งที่ ๑ ใหม่ รวมทั้งให้ดำเนินคดีอาญาแก่นายมณฑิธร สงฆ์ประชา และนางนันทนา สงฆ์ประชา นางศิริรัตน์ หรือแจ้ว เปี่ยมเพ็ชร นางศรีประไพ หรืออุ้ย โต้เพ็ง และนางธิดารัตน์ หรือไอ้ด เหล็กทะเล เนื่องจากเห็นว่า มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่านางศิริรัตน์

นางศรีประไพและนางธิดารัตน์ ได้จัดเตรียมเพื่อจะให้เงินแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่หอประชุม โรงเรียน ชัยนาทพิทยาคม ๑ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท เพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งแก่นายมณฑิธร สงฆ์ประชา และนางนันทนา สงฆ์ประชา โดยมีพฤติการณ์ ที่เชื่อได้ว่า นายมณฑิธร สงฆ์ประชา และนางนันทนา สงฆ์ประชา ก่อให้ผู้อื่นกระทำ สนับสนุน หรือ รู้เห็นเป็นใจให้บุคคลอื่นกระทำการดังกล่าวอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงมีความเห็นว่าการจัดเตรียมเพื่อจะให้เงินดังกล่าวน่าจะมีผลให้การเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชัยนาท เขตเลือกตั้งที่ ๑ ในส่วนที่เกี่ยวกับนายมณฑิธร สงฆ์ประชา และนางนันทนา สงฆ์ประชา มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้แจ้งความเห็นพร้อมสำนวนการสืบสวนสอบสวนไปยังคณะกรรมการตรวจสอบการเพิกถอนสิทธิ เลือกตั้งพิจารณาตามมาตรา ๑๐๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ต่อมา คณะกรรมการ ตรวจสอบการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งได้พิจารณาแล้วเห็นว่า การสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของ นายมณฑิธร สงฆ์ประชา และนางนันทนา สงฆ์ประชา เป็นการชอบด้วยกฎหมายและไม่ปรากฏว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งได้กระทำการใดโดยไม่เที่ยงธรรม

ดังนั้น คดีตามคำร้องนี้จึงรับฟังข้อเท็จจริงเป็นยุติว่า นายมณฑิธร สงฆ์ประชา รองเลขาธิการพรรค ซึ่งเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง กระทำความผิดอันเป็นการฝ่าฝืน พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มา ซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๑ ซึ่งมีผลทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม จึงถือเป็นที่ยุติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ทั้งไม่ปรากฏว่ามีการดำเนินการใดที่กรณี มิได้เป็นไปตามขั้นตอนวิธีการตามที่กฎหมายบัญญัติ ศาลรัฐธรรมนูญย่อมไม่มีอำนาจเข้าไปตรวจสอบ หรือเปลี่ยนแปลงในเนื้อหาและดุลพินิจในคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งดังกล่าวได้

ประเด็นที่สอง มีเหตุสมควรให้ยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๒ และมาตรา ๑๒๓ บัญญัติให้สมาชิก สภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย โดยไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมาย หรือ การครอบงำใดๆ และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทย

โดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ และก่อนเข้ารับหน้าที่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องปฏิญาณตนในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรด้วยถ้อยวาจา “ข้าพเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอปฏิญาณว่า ข้าพเจ้าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ข้าพเจ้าจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ” ซึ่งเป็นการยืนยันให้เห็นว่า รัฐธรรมนูญมีเจตนารมณ์ที่จะให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริตอย่างแท้จริง จึงได้กำหนดมาตรการ และกลไกต่าง ๆ เพื่อเป็นหลักประกันว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภาต้องเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์และยุติธรรม และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทย สำหรับในส่วนของ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นั้น รัฐธรรมนูญได้กำหนดมาตรการบังคับทางกฎหมายไว้ในมาตรา ๒๓๗ วรรคหนึ่ง ว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดกระทำการ ก่อ หรือสนับสนุนให้ผู้อื่นกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา หรือระเบียบ หรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งมีผลให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของบุคคลดังกล่าวตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา และบัญญัติไว้ในวรรคสองว่า กรณีที่ปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำนั้นแล้ว มิได้ยับยั้งหรือแก้ไขเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้ถือว่าพรรคการเมืองนั้นกระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๖๘ อันเป็นการกระทำความผิดที่มีความผิดร้ายแรงในลักษณะเช่นเดียวกับการกระทำความผิดล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ หรือกระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ในมาตรา ๖๘ ซึ่งอาจถูกศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมือง และสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น มีกำหนดห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองด้วย และในกรณีที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดกระทำการ ก่อ หรือสนับสนุนให้ผู้อื่น ให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด เพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้แก่ตนเอง หรือผู้สมัครอื่น หรือพรรคการเมืองใด ย่อมเป็นความผิด ตามมาตรา ๕๓ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งมีบทลงโทษไว้ในมาตรา ๑๓๗ ว่า ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาล สั่งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปีด้วย

เมื่อพิเคราะห์ถึงเจตนารมณ์และบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ดังกล่าวแล้ว เห็นว่า พรรคการเมืองเป็นที่รวมของคณะบุคคล ที่ได้รับการจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง เพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชนตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยมุ่งที่จะส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และมีการดำเนินกิจกรรมในทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง โดยมีหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการ บริหารพรรคการเมืองเป็นผู้รับผิดชอบร่วมกันในการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองให้เป็นไป โดยชอบด้วยกฎหมาย ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๕ และพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔ ดังนั้น พรรคการเมืองจึงเป็นสถาบันหลัก ของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และมีภาระหน้าที่ในการผดุงไว้ซึ่งหลักการสำคัญของการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย คือ การที่ประชาชนจะต้องเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ ที่แสดงออกในการเลือกตั้ง โดยปราศจากการใช้อิทธิพลหรือการชักจูงด้วยการเสนอให้ทรัพย์สินหรือ ประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ การที่กรรมการบริหารพรรคการเมืองกระทำการ หรือรู้เห็นเป็นใจ ให้มีการกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัคร รับเลือกตั้งด้วยวิธีการให้ทรัพย์สินอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้นั้นย่อม ไม่อาจดำรงสถานะเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย และไม่อาจปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจในการปกครองประเทศ ในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชนได้ เมื่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง บัญญัติให้หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมือง มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบร่วมกันในการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ และกฎหมาย หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองทุกคน จึงมีหน้าที่และ ความรับผิดชอบร่วมกันในการป้องกัน ยับยั้งหรือแก้ไข เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและ เทียบธรรม โดยไม่ผลักภาระให้เป็นหน้าที่ของรัฐแต่เพียงฝ่ายเดียว และแม้ว่าตนเองมิได้เป็นผู้ก่อให้เกิด

กระทำความผิดก็ตาม ความสุจริตของกรรมการบริหารพรรคการเมืองอื่นที่มีได้กระทำผิดด้วย ก็ไม่อาจเป็นข้ออ้างเพื่อปฏิเสธความรับผิดชอบร่วมกันได้ การที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองร่วมกันรับผิดชอบในการควบคุมดูแลการเลือกตั้งให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย ก็ถือเป็นความรับผิดชอบทางการเมืองของกรรมการบริหารพรรคการเมืองร่วมกันซึ่งเปรียบเสมือนการลงโทษทางการเมืองที่ใช้บังคับกับกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่มีได้ร่วมกระทำผิดให้ร่วมรับผิดชอบด้วย อันเป็นการจำกัดหรือตัดสิทธิทางการเมือง บทบัญญัติในมาตรา ๒๓๗ วรรคสองของรัฐธรรมนูญ จึงเป็นบทบัญญัติที่กำหนดมาตรการบังคับทางกฎหมายไว้อย่างชัดเจน โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อกำหนดหน้าที่ และป้องปรามให้หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคการเมืองทุกคนปฏิบัติหน้าที่ช่วยรัฐควบคุมและดูแลการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมให้บรรลุผลสำหรับในส่วนของหลักการเรื่องการจำกัดหรือตัดสิทธิทางการเมือง ซึ่งเป็นความรับผิดชอบร่วมกัน เช่นว่านี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้นำหลักการมาใช้ในกรณีต่าง ๆ มาก่อนแล้ว ตัวอย่างเช่นกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีทั้งคณะที่มีได้ถูกอภิปรายไม่ไว้วางใจและมีได้กระทำการตามมติไม่ไว้วางใจ ก็ต้องรับผิดชอบร่วมกันและต้องพ้นจากตำแหน่งด้วยตามนัยมาตรา ๑๘๒

เมื่อคดีตามคำร้องนี้รับฟังข้อเท็จจริงเป็นยุติว่า ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอันเป็นการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ นายมณฑิร สงฆ์ประชา รองเลขาธิการพรรค ซึ่งเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง เป็นผู้กระทำความผิดเสียเอง และพรรคการเมืองผู้ถูกร้องได้รับประโยชน์จากการเลือกตั้งโดยตรง อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓ จึงมีผลให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ทำให้การเลือกตั้งเป็นเพียงแบบพิธีในระบบประชาธิปไตย ทั้งที่การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอันเป็นการเลือกตั้งทั่วไป เป็นช่วงจังหวะเวลาและเป็นกระบวนการทางการเมืองที่มีความสำคัญยิ่งในระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย เนื่องจากเป็นการเปิดโอกาสอย่างกว้างขวางที่สุดแก่ประชาชนที่จะได้ร่วมกันใช้สิทธิแสดงเจตจำนงและตกลงใจที่จะกำหนดทิศทางการเมือง และคัดสรรผู้แทนเข้ามาทำหน้าที่ทั้งในฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารให้เป็นไปด้วยความบริสุทธิ์และยุติธรรม อีกทั้ง

ทุกพรรคการเมืองต่างก็ได้ทราบถึงผลร้ายอันเกิดจากการฝ่าฝืนบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญในมาตรา ๒๓๗ แล้วว่าเป็นบทบัญญัติพิเศษที่กำหนดมาตรการบังคับทางกฎหมายให้กรรมการบริหารพรรคมีหน้าที่รับผิดชอบร่วมกันในการควบคุมดูแลให้การเลือกตั้งของพรรคการเมืองของตนให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และต้องร่วมรับผิดชอบในผลแห่งการกระทำดังกล่าวของหัวหน้าพรรค หรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองด้วยเมื่อข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติแล้วว่า นายมณฑิธร สงฆ์ประชา รองเลขาธิการพรรค ซึ่งเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้องเป็นผู้กระทำความผิดเสียเอง ทำให้ผู้ถูกร้องได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มขึ้น ซึ่งต้องถือว่าผู้ถูกร้องได้รับประโยชน์แล้ว กรณีจึงเป็นความผิดที่เป็นอันตรายร้ายแรงต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยตามมาตรา ๖๘ ส่วนข้อโต้แย้งของผู้ถูกร้องที่ว่า ผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๒๓๗ พรรคสอง จะต้องเป็นบุคคลคนละคน กับบุคคลผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง และยืนยันว่าหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคคนอื่นไม่มีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำนั้นแล้วมิได้ยับยั้งหรือแก้ไขเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม นั้น เห็นว่า หากผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นกรรมการบริหารพรรคเสียเอง ย่อมเป็นที่ประจักษ์ชัดอยู่ในตัวแล้วว่า กรรมการบริหารพรรคคนนั้นมีทั้งเจตนาและการกระทำผิดยิ่งกว่าเพียงรู้เห็นเป็นใจ กับผู้อื่นเสียอีก จึงย่อมไม่มีความจำเป็นที่จะต้องให้หัวหน้าพรรคหรือกรรมการบริหารพรรคคนอื่นเป็นผู้มีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำนั้นแล้ว มิได้ยับยั้งหรือแก้ไขเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมอีกต่อไป เพราะกรรมการบริหารพรรคที่กระทำผิดตามวรรคหนึ่ง ก็มีฐานะเป็นกรรมการบริหารพรรคในขณะที่กระทำความผิดด้วย จึงเป็นกรณีที่ร้ายแรงกว่ากรณีบุคคลอื่นที่มีใช้หัวหน้าพรรคหรือกรรมการบริหารพรรคเป็นผู้กระทำ อันเป็นไปตามหลักกฎหมายที่ว่า เมื่อกฎหมายห้ามกระทำความชั่วร้ายใดไว้ สิ่งที่ชั่วร้ายมากกว่านั้นย่อมถูกห้ามไปด้วย ข้ออ้างของพรรคผู้ถูกร้อง จึงฟังไม่ขึ้น

การที่นายมณฑิธร สงฆ์ประชา รองหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องกระทำการดังวินิจฉัย นั้น แสดงให้เห็นถึงการไม่เคารพยำเกรงต่อกฎหมายบ้านเมือง หากแต่มุ่งประสงค์เพียงดำเนินกิจการในทุกวิถีทาง เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศ นอกเหนือไปจากครรลองที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ ตลอดจนบทกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง จนยากที่หาอุดมการณ์อันแท้จริงของพรรคให้เกิดความมั่นใจแก่ประชาชนโดยรวมว่า

เมื่อเป็นรัฐบาลมีอำนาจบริหารราชการแผ่นดินแล้ว จะดำเนินการปกครองโดยสุจริต ไม่ประพฤติมิชอบ หรือบริหารราชการแผ่นดินโดยแอบแฝงไว้ซึ่งผลประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง ดังนั้น พรรคการเมือง ผู้ถูกร้องจึงต้องรับผลในการกระทำความผิดของกรรมการบริหารพรรคตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๓๗ วรรคสอง และไม่อาจอ้างความเป็นพรรคการเมืองที่จะสร้างสรรค์ และจรรโลงความชอบธรรมทางการเมืองแก่ระบอบการปกครองของประเทศโดยรวมได้อีกต่อไป กรณีจึงมีเหตุสมควรยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง ตามที่บัญญัติไว้ มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง และมาตรา ๖๘

ประเด็นที่สาม หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้องต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง บัญญัติว่า ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมือง และกรรมการบริหารพรรคการเมืองดังกล่าวมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ มีคำสั่งยุบพรรคการเมือง ประกอบกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๘ บัญญัติว่า ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองใด เพราะเหตุอันเนื่องมาจากการกระทำการ เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศ โดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนร่วมรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลยหรือทราบถึงการกระทำความผิดดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้งหรือแก้ไขการกระทำความผิดดังกล่าว ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมือง และกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ มีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง จึงเป็นบทบังคับเด็ดขาด โดยมีได้ให้อำนาจดุลพินิจศาลรัฐธรรมนูญที่จะวินิจฉัยเป็นอย่างอื่น และเป็นบทบัญญัติพิเศษที่ให้อำนาจศาลรัฐธรรมนูญสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมือง และกรรมการบริหารพรรคการเมืองทุกคน มีกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ มีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง ดังนั้น เมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยให้ยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้องแล้ว จึงต้องสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ มีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองด้วย โดยไม่อาจใช้ดุลพินิจเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคการเมืองบางคนได้

ส่วนประเด็นคำขอหรือคำโต้แย้งอื่นของพรรคผู้ถูกร้อง นั้น เมื่อได้วินิจฉัยประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญกำหนดไว้ตามที่กล่าวครบถ้วนแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยให้

ด้วยเหตุผลดังที่ได้วินิจฉัยไว้ จึงเห็นว่า สมควรยุบพรรคชาติไทย และให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง
ของหัวหน้าพรรคชาติไทย และกรรมการบริหารพรรคชาติไทยซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในขณะที่กระทำความผิด
เป็นระยะเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๖
วรรคสอง ประกอบมาตรา ๖๘ วรรคสี่

นายจรูญ อินทจาร
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน

ของ นายเฉลิมพล เอกอรุณกุล ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๔๓/๒๕๕๑

วันที่ ๒ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง นายมณฑิร สงฆ์ประชา รองเลขาธิการพรรคและกรรมการบริหารพรรคชาติไทย กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่

ประเด็นที่สอง มีเหตุสมควรยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง หรือไม่

ประเด็นที่สาม หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้องต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง หรือไม่

ความเห็น

ประเด็นที่หนึ่ง ปัญหาว่า นายมณฑิร สงฆ์ประชา รองเลขาธิการพรรคและกรรมการบริหารพรรคชาติไทย กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่นั้น ได้ผ่านกระบวนการสืบสวนสอบสวนของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๔ และคณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัยว่า นายมณฑิร สงฆ์ประชา ก่อให้ผู้อื่นกระทำ สนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้ผู้อื่นจัดเตรียมเพื่อจะให้เงินแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อจูงใจให้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้นายมณฑิร สงฆ์ประชา อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฯ มาตรา ๕๓ (๑) และมาตรา ๕๘ มีผลให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชัยนาท เขตเลือกตั้งที่ ๑ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับนายมณฑิร สงฆ์ประชา มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม จึงให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของนายมณฑิร สงฆ์ประชา เป็นเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่ง ทั้งนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งได้แจ้งความเห็นดังกล่าวพร้อมสำนวนการสืบสวนสอบสวนไปยังคณะกรรมการ

ตรวจสอบการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งพิจารณาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฯ มาตรา ๑๐๕ ซึ่งคณะกรรมการตรวจสอบการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งเห็นว่าความเห็นของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะตั้งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของ นายมณฑิธร สงฆ์ประชา ชอบด้วยกฎหมาย และไม่ปรากฏข้อเท็จจริงเป็นประการอื่นว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งได้กระทำการใด โดยไม่เที่ยงธรรม หลังจากนั้นคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงได้มีคำวินิจฉัยที่ ๗๘/๒๕๕๑ ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของนายมณฑิธร สงฆ์ประชา เป็นเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่ง

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งก่อนการประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่าให้เป็นที่สุด ศาลรัฐธรรมนูญจึงไม่มีอำนาจที่จะเปลี่ยนแปลงหรือลบล้างคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งในเรื่องนี้ได้ ข้อเท็จจริงในคดีนี้จึงต้องฟังเป็นยุติตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้วินิจฉัยไว้แล้วว่า นายมณฑิธร สงฆ์ประชา ก่อให้ผู้อื่นกระทำ สบับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้ผู้อื่น จัดเตรียมเพื่อจะให้เงินแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อจูงใจให้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ นายมณฑิธร สงฆ์ประชา อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฯ และคณะกรรมการการเลือกตั้งได้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของ นายมณฑิธร สงฆ์ประชา เป็นเวลาหนึ่งปี นับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งแล้ว

ประเด็นที่สอง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดกระทำการ ก่อ หรือสนับสนุนให้ผู้อื่นกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา หรือระเบียบหรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งมีผลทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของบุคคลดังกล่าวตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา” ดังนั้นกรณีของนายมณฑิธร สงฆ์ประชา จึงเข้าข่ายตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ วรรคหนึ่ง

ปัญหาที่ว่า กรณีผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองกระทำความผิดดังที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ วรรคหนึ่ง เสียเองจะถือว่าพรรคการเมืองนั้นเป็นผู้กระทำ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๗ วรรคสอง บัญญัติว่า “ถ้าการกระทำของบุคคลตามวรรคหนึ่งปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารของพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำนั้นแล้ว มิได้ยับยั้งหรือแก้ไขเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้ถือว่าพรรคการเมืองนั้นกระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ ตามมาตรา ๖๘ และในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองดังกล่าวมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ มีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง”

ผู้ถูกร้องอ้างว่า การกระทำของนายมนเทียร สงฆ์ประชา เป็นการกระทำในฐานะผู้สมัครรับเลือกตั้งเท่านั้น ไม่ได้กระทำในฐานะกรรมการบริหารพรรค แต่แท้ที่จริงแล้วนายมนเทียร สงฆ์ประชา ก็เป็นทั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งและกรรมการบริหารพรรคด้วย ต้องถือว่านายมนเทียร สงฆ์ประชา กระทำในฐานะกรรมการบริหารพรรคด้วย ไม่สามารถแยกออกจากกันได้

ผู้ถูกร้องอ้างว่า คำว่า “กรรมการบริหารของพรรคการเมืองผู้ใด” ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๗ วรรคสอง จะต้องเป็นกรรมการบริหารพรรคคนอื่นไม่ใช่คนเดียวกับบุคคลตามวรรคหนึ่ง พร้อมทั้งยืนยันว่าหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคคนอื่นไม่มีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำนั้นแล้ว มิได้ยับยั้งหรือแก้ไขเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ซึ่งผู้ร้องเองก็รับว่าไม่มีข้อมูลใดในสำนวนที่จะชี้ว่า หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคคนอื่นมีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย ฯลฯ จึงเชื่อว่าคงไม่มีหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคคนอื่นมีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย ฯลฯ ดังอ้าง

อย่างไรก็ดี เห็นว่า “กรรมการบริหารของพรรคการเมืองผู้ใด” ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๗ วรรคสอง หมายความว่า กรรมการบริหารพรรคการเมืองคนหนึ่งคนใดก็ได้ เพราะหากตีความว่า “กรรมการบริหารของพรรคการเมืองผู้ใด” หมายความว่าต้องเป็นกรรมการบริหารพรรคคนอื่นที่ไม่ใช่คนเดียวกับกรรมการบริหารพรรคผู้กระทำความผิดแล้ว ผลก็จะเป็นว่า ในกรณีที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกพรรคที่ไม่ได้เป็นกรรมการบริหารพรรค จะต้องมีการบริหารพรรค ๑ คน มีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย ฯลฯ แต่ในกรณีที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นกรรมการบริหารพรรคด้วย ต้องมีการบริหารพรรคอีกคนหนึ่งรวมเป็น ๒ คน มีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย ฯลฯ เท่ากับเป็นการเพิ่มเติมองค์ประกอบของการกระทำความผิด ทั้ง ๆ ที่ทั้งสองกรณีควรมีองค์ประกอบเช่นเดียวกัน ข้ออ้างของผู้ถูกร้องจึงเป็นข้ออ้างที่ไม่ชอบด้วยเหตุผล

อันที่จริงแล้ว กรรมการบริหารพรรคการเมืองมีหน้าที่ตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๘ บัญญัติไว้ กล่าวคือ มีหน้าที่ต้องควบคุมไม่ให้สมาชิกกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งอันเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ กฎหมาย ระเบียบ หรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และเมื่อได้มีการประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ก็มีหน้าที่ต้องควบคุมไม่ให้ผู้ซึ่งพรรคการเมืองส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้ง กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งอันเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ระเบียบ หรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งอาจทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ดังนั้น หากกรรมการบริหารพรรคเป็นผู้กระทำความผิดเสียเอง กรณีจึงเป็นการร้ายแรงยิ่งกว่าการมีส่วนร่วมรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำนั้นแล้วมิได้ยับยั้งหรือแก้ไขเสียด้วยซ้ำ

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง ได้วางข้อสันนิษฐานทางกฎหมายเด็ดขาด โดยใช้ คำว่า “ให้ถือว่า” ซึ่งหมายความว่าต้องฟังยุติเป็นอย่างนั้น ดังนั้น เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดเป็นผู้กระทำการอันฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ระเบียบ หรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้งเสียเองแล้ว จึงเป็นกรณีที่ต้องถือว่าพรรคการเมืองนั้นกระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ การที่ นายมณฑิร สงฆ์ประชา รองเลขาธิการพรรคซึ่งเป็นกรรมการบริหารพรรคชาติไทย มีหน้าที่ควบคุมไม่ให้ผู้ซึ่งพรรคส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้ง กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ระเบียบ หรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งอาจทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม กระทำความผิดเสียเอง นับว่าเป็นการกระทำที่ร้ายแรงและเป็นภัยต่อการพัฒนาระบบประชาธิปไตย กรณีจึงมีเหตุตามกฎหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ ประกอบกับมาตรา ๒๓๗ วรรคสอง

ประเด็นที่สาม รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง มีบทบัญญัติในทำนองเดียวกับมาตรา ๖๘ วรรคสี่ เป็นบทบัญญัติที่บังคับว่า เมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองแล้วจะต้องเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคการเมืองดังกล่าวในขณะที่กระทำความผิด มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง ไม่ได้เป็นบทบัญญัติที่ให้ศาลรัฐธรรมนูญใช้ดุลพินิจได้

จึงวินิจฉัยว่า ให้ยุบพรรคชาติไทย เนื่องจากนายมณเฑียร สงฆ์ประชา รองเลขาธิการพรรค และกรรมการบริหารพรรค กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งมีผลทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม อันเป็นการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศ โดยวิธีการที่ได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญและให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรค และกรรมการบริหารพรรคชาติไทยในขณะกระทำความผิด เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรค ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๖๘ วรรคสี่

นายเฉลิมพล เอกอรุ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายอนุรักษ์ มาประณีต ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๘/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๔๓/๒๕๕๑

วันที่ ๒ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประเด็นวินิจฉัย

อัยการสูงสุดผู้ร้อง ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชาติไทย ผู้ถูกร้อง เนื่องจากนายมนตรี สงฆ์ประชา รองเลขาธิการพรรคชาติไทย และกรรมการบริหารพรรคชาติไทย ซึ่งเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชัยนาท เขตเลือกตั้งที่ ๑ กระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๓ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๔ (๑) (๒) และ มาตรา ๕๕ ซึ่งมีผลทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม กับขอให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคชาติไทย และกรรมการบริหารพรรคชาติไทยโดยมีกำหนดเวลาห้าปี นับแต่วันที่มิได้คำสั่งให้ยุบพรรคชาติไทย

ได้ตรวจคำร้องและคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาแล้ว มีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยดังนี้

ประเด็นข้อที่หนึ่ง นายมนตรี สงฆ์ประชา รองเลขาธิการพรรค และกรรมการบริหารพรรคชาติไทย กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่

ประเด็นข้อที่สอง มีเหตุสมควรให้ยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้องหรือไม่

ประเด็นข้อที่สาม หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้องต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งหรือไม่

ความเห็น

ประเด็นข้อที่หนึ่ง นายมนตรี สงฆ์ประชา รองเลขาธิการพรรคชาติไทยและกรรมการบริหารพรรคชาติไทย กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิก

สภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่ จากคำวินิจฉัยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๑๘/๒๕๕๑ วันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๑ มีความเห็นว่า นายมณฑิเตอร์ และนางนันทนา สงฆ์ประชา ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชัยนาท เขตเลือกตั้งที่ ๑ หมายเลข ๑๑ และหมายเลข ๑๒ เป็นผู้ก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำ สันนิษฐาน หรือรู้เห็นเป็นใจให้มีการจ่ายเงินเพื่อจูงใจให้มีการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ตนเอง เป็นการกระทำความผิดตามมาตรา ๕๑ ประกอบมาตรา ๑๐๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งดังกล่าว ข้อเท็จจริง จึงเป็นยุติ ฟังได้ว่านายมณฑิเตอร์ และนางนันทนาได้กระทำความผิดจริง จะฟังข้อเท็จจริงเป็นอื่นมิได้ เพราะคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นที่สุด ไม่อาจนำสืบเปลี่ยนแปลงเป็นอื่นได้ ดังนั้น การที่ผู้ถูกร้องจะขอ นำสืบได้เพื่อหักล้างข้อเท็จจริงว่านายมณฑิเตอร์ และนางนันทนามิได้กระทำความผิดมิได้

ประเด็นข้อที่สองมีว่า มีเหตุสมควรให้ยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้องหรือไม่ เห็นว่า นายมณฑิเตอร์ ดำรงตำแหน่งรองเลขาธิการพรรคชาติไทยและกรรมการบริหารพรรคชาติไทย ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชัยนาท เขตเลือกตั้งที่ ๑ หมายเลข ๑๑ กระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยเป็นผู้ก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำ สันนิษฐาน หรือรู้เห็นเป็นใจให้มีการจ่ายเงินเพื่อจูงใจให้มีการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ตนเอง มีผลทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๔ (๑) (๒) อันเป็นเหตุให้อาจถูกศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมืองได้ มีข้อพิจารณาต่อไปว่าสมควรยุบพรรคชาติไทยหรือไม่ จากข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ในวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ อันเป็นวันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดให้มีการเลือกตั้งล่วงหน้า เวลาประมาณ ๑๖.๐๐ นาฬิกา มีกลุ่มบุคคล ประกอบด้วย นางศรีประไพ หรืออ้อย โตเพ็ง นางศิริรัตน์ หรือแจ้ว เปี่ยมเพ็ชร และนางธิดารัตน์ หรือไอ๊ด เหล็กทะเล นั่งอยู่ที่โต๊ะหินริมสนามกีฬาใกล้หน่วยเลือกตั้งกลาง ซึ่งเป็นที่เลือกตั้งล่วงหน้า ณ หอประชุมโรงเรียนชัยนาทพิทยาคม ๑ กระทำการจัดเตรียมเงินเพื่อให้แก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยมีกระดาษขนาด เอ ๔ ซึ่งตรวจพบได้จากกระเป๋าถือของนางศรีประไพ ซึ่งได้มีการจดรายชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และตรวจพบธนบัตร ฉบับละ ๑๐๐ บาท จำนวน ๑๑๕ ฉบับ เป็นเงิน ๑๑,๕๐๐ บาท ซึ่งเชื่อได้ว่าเป็นเงินที่จัดเตรียมไว้เพื่อให้แก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามรายชื่อที่จดไว้ในกระดาษขนาด เอ ๔

ดังกล่าว อีกทั้งมีพยานบุคคลและพยานวัตถุระบุถึงความสัมพันธ์ระหว่างนางศรีประไพ นางศิริรัตน์ และนางธิดารัตน์ ในฐานะที่มีความคุ้นเคยหรือช่วยเหลือขงเลือกตั้งให้แก่นายมณฑิธร และนางนันทนา เห็นว่า การกระทำความผิดของนายมณฑิธร และนางนันทนา เป็นการกระทำเพื่อตนเองให้ได้รับการเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชัยนาทเท่านั้น มิได้เกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งรายอื่นของ พรรคชาติไทย อันจะทำให้พรรคชาติไทยได้รับประโยชน์โดยรวม หรือถือได้ว่านายมณฑิธรมีเจตนา กระทำแทนพรรคชาติไทยในฐานะกรรมการบริหารพรรค ทั้งข้อเท็จจริงก็ฟังได้ว่าหัวหน้าพรรคชาติไทย หรือกรรมการบริหารพรรคชาติไทยอื่นมิได้มีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยให้พลละเลย หรือทราบถึงการกระทำ ของนายมณฑิธรแล้วมิได้ยับยั้งหรือแก้ไขเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม การกระทำผิดของนายมณฑิธรและนางนันทนาดังที่ได้วินิจฉัยมาแล้ว จึงยังไม่สมควรให้ยุบพรรคชาติไทย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๔

เมื่อมีความเห็นว่ายังไม่สมควรให้ยุบพรรคชาติไทยผู้ถูกร้อง จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในประเด็น ข้อที่สาม

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงมีความเห็นว่าให้ยกคำร้องของผู้ร้อง

นายบุรีชัย มาประณีต

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายบุญส่ง กุลบุปผา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๔๓/๒๕๕๑

วันที่ ๒ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่ ๑ นายมณฑิร สงฆ์ประชา รองเลขาธิการพรรคชาติไทยและกรรมการบริหารพรรคชาติไทย กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่

ประเด็นที่ ๒ มีเหตุสมควรให้ยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง หรือไม่

ประเด็นที่ ๓ หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้องต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง หรือไม่

ความเห็น

ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภาและผู้บริหารท้องถิ่นแล้วแต่กรณีเป็นไปด้วยความสุจริตเที่ยงธรรม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๕ จึงกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งฯ ให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม คณะกรรมการการเลือกตั้ง มีอำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๖ ซึ่งบทบัญญัติในมาตรานี้ มีจุดประสงค์มุ่งหมายที่สำคัญอยู่ประการหนึ่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งวางระเบียบเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งและการดำเนินการใด ๆ ของพรรคการเมือง ให้เกิดความสุจริตเที่ยงธรรม ป้องกันการทุจริต การเลือกตั้ง ด้วยวิธีการใช้เงินหรือทรัพย์สินอื่นใด ชื่อสิทธิ ชื่อเสียง ของประชาชน เพื่อให้ได้รับการเลือกตั้งอันเป็นวิธีการที่ทำลายการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ถือได้ว่าเป็นการกระทำผิดร้ายแรง ทำให้การเมืองและประชาธิปไตยของประเทศไม่พัฒนาไปสู่ระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง เป็นวงจรชั่วร้าย เมื่อนักการเมืองผู้ทุจริตใช้เงินหรือทรัพย์สินชื่อสิทธิ ชื่อเสียง ของประชาชนและได้รับการเลือกตั้งเข้าสู่ตำแหน่ง ย่อมเป็นธรรมดาที่นักการเมืองผู้นั้นจะต้องใช้อำนาจแสวงหาประโยชน์

โดยมิชอบด้วยการทุจริตหรือราษฎรบังหลวง เพื่อกอบโกยเอาเงินทองและทรัพย์สินที่ตนได้ลงทุนไปกลับคืน เป็นเรื่องธรรมดา การเมืองและประชาธิปไตยของประเทศไทยจึงมิได้รับการพัฒนาไปสู่ระบอบประชาธิปไตย อย่างแท้จริง ทั้งที่ประเทศไทยได้ปลูกฝังระบอบประชาธิปไตยมาเป็นเวลาช้านานแล้ว แต่การพัฒนา ทางด้านการเมืองยังไม่มีวิวัฒนาการที่จะนำไปสู่ความดีงามความถูกต้อง แต่อย่างใด นักการเมืองควรจะเป็นบุคคลตัวอย่างที่ให้ความรู้แก่ประชาชน ในทางที่ถูกต้องตามระบอบประชาธิปไตย มิใช่เป็นผู้ชักจูง ให้ประชาชนหลงผิดด้วยวิธีการซื้อสิทธิ ขายเสียงและเลือกตนเข้าสู่ตำแหน่งเช่นนี้ การเมืองไทยก็ไม่มีทาง ที่จะพัฒนาไปสู่ระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริงได้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ จึงได้กำหนดมาตรการป้องกันและ กำหนดวิธีการลงโทษไว้อย่างชัดเจนและเข้มงวดเพื่อป้องกันนักการเมืองที่ไม่สุจริตเหล่านี้ ไม่ให้มีโอกาส เข้ามาก่อให้เกิดความเสียหายทางการเมือง และเพื่อส่งเสริมนักการเมืองที่ตั้งมั่นอยู่ในสุจริตธรรม ให้ได้มีโอกาสทำภารกิจอันเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชนมากยิ่งขึ้น จึงวางบทบัญญัติ เกี่ยวกับการเลือกตั้งไว้อย่างเข้มงวด

ประเด็นที่ ๑ นายมณเฑียร สงฆ์ประชา รองเลขาธิการพรรคชาติไทยและกรรมการบริหาร พรรคชาติไทย กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่

เห็นว่า การกระทำความผิดของนายมณเฑียร สงฆ์ประชา รองเลขาธิการพรรคชาติไทยและ กรรมการบริหารพรรคชาติไทยผู้ถูกร้องนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ดำเนินการสอบสวน ตามขั้นตอนแห่งกฎหมายรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ แล้ว มีคำวินิจฉัยว่า นายมณเฑียร สงฆ์ประชา รองเลขาธิการ พรรคชาติไทยและกรรมการบริหารพรรคชาติไทยผู้ถูกร้อง ก่อให้ผู้อื่นกระทำ สนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจ ให้บุคคลอื่นจัดเตรียมเพื่อจะให้เงินแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อจูงใจให้ไปลงคะแนนเลือกนายมณเฑียร สงฆ์ประชา เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมีผลทำให้การเลือกตั้ง มิได้เป็นไปโดยสุจริตและ เทียงธรรมจึงให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของนายมณเฑียร สงฆ์ประชา โดยการวินิจฉัยของคณะกรรมการ การเลือกตั้งดังกล่าวเป็นที่สุดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๕ ศาลรัฐธรรมนูญจึงไม่มีอำนาจที่จะเปลี่ยนแปลงคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งดังกล่าวได้

แม้ผู้ถูกร้องจะได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาในประเด็นว่าพรรคและผู้บริหารพรรคมิได้รู้เห็นเป็นใจในการทุจริตเลือกตั้งร่วมกับนายมณฑิธร สงฆ์ประชา หรือนายมณฑิธร สงฆ์ประชา จะได้กระทำทุจริตต่อการเลือกตั้งหรือไม่ก็ตาม ศาลรัฐธรรมนูญก็มีอาจก้าวล่วงเข้าไปวินิจฉัยการกระทำผิดของ นายมณฑิธร สงฆ์ประชา ได้อีก ข้อเท็จจริงในประเด็นนี้จึงต้องฟังยุติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งถือเป็นที่สุดดังกล่าว

ประเด็นที่ ๒ มีเหตุสมควรให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง หรือไม่

เห็นว่า ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ วรรคสอง บัญญัติไว้เป็นการเด็ดขาดว่า ถ้ามีการกระทำผิดของผู้สมัครรับเลือกตั้ง และปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใด มีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยให้พลละเลย หรือทราบถึงการกระทำนั้นแล้ว มิได้ยับยั้งหรือแก้ไขเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้ถือว่าพรรคการเมืองนั้นกระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ตามมาตรา ๖๘ และในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองดังกล่าว มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง

บทบัญญัติรัฐธรรมนูญดังกล่าว เป็นข้อสันนิษฐานเด็ดขาดของกฎหมายที่บัญญัติไว้เป็นข้อยุติแล้วว่า หากมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยให้พลละเลย หรือทราบถึงการกระทำผิดของผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้นแล้ว มิได้ยับยั้งหรือแก้ไข เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม กฎหมายให้ถือว่าพรรคการเมืองนั้น กระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศ โดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เมื่อข้อเท็จจริงในประเด็นที่ ๑ ฟังเป็นยุติว่านายมณฑิธร สงฆ์ประชา รองเลขาธิการพรรคชาติไทยและกรรมการบริหารพรรคชาติไทยผู้ถูกร้องนั้น กระทำความผิดเสียเอง แม้หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคคนอื่น จะมีได้ร่วมกระทำผิดหรือรู้เห็นเป็นใจด้วยก็ตาม กฎหมายยังให้ถือว่าเป็นการกระทำผิดของพรรคการเมือง จึงเป็นข้อเท็จจริงที่ไม่อาจโต้แย้งได้ ศาลรัฐธรรมนูญเองก็ไม่อาจวินิจฉัยเป็นอื่นได้ เมื่อกฎหมายบัญญัติให้ผู้บริหารพรรคทุกคนต้องร่วมกันรับผิดชอบต่อการกระทำที่เกิดขึ้น ไม่ว่าผู้บริหารพรรคจะกระทำเพียงคนเดียวหรือหลายคนก็ตาม เมื่อก่อให้เกิดความเสียหาย ก็จะต้องร่วมกันรับผิดชอบและถือว่าพรรคการเมืองนั้นกระทำผิดต่อกฎหมายเลือกตั้งด้วย การที่นายมณฑิธร

สงฆ์ประชา รองเลขาธิการพรรคชาติไทยและกรรมการบริหารพรรคชาติไทย มีบทบาทสำคัญในพรรคของผู้ถูกร้อง จึงเป็นผู้ที่ต้องควบคุมและสอดส่องดูแลให้สมาชิกของพรรคการเมืองที่ตนบริหารอยู่กระทำการเลือกตั้งโดยสุจริตและเที่ยงธรรม แต่กลับมาเป็นผู้กระทำความผิดเสียเอง อันเป็นความผิดร้ายแรงและเป็นภัยคุกคามต่อการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของประเทศ กรณีจึงมีเหตุอันสมควรที่จะต้องยุบพรรคการเมืองของผู้ถูกร้อง เพื่อให้เป็นบรรทัดฐานพฤติกรรมทางการเมืองที่ดั่งาม และเพื่อให้เกิดผลในการยับยั้งมิให้เกิดกรณีกระทำความผิดทุจริตด้วยการซื้อสิทธิ ขายเสียงเช่นนี้อีก

ประเด็นที่ ๓ หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองของผู้ถูกร้องต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง หรือไม่

เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง บัญญัติไว้ว่า ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้นให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองดังกล่าว มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ มีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง ซึ่งเป็นการเน้นย้ำตรงกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ วรรคสี่ ที่บัญญัติไว้เช่นเดียวกัน บทบัญญัติดังกล่าว เป็นบทบังคับตามกฎหมายว่า เมื่อศาลมีคำสั่งให้ยุบพรรคแล้วจะต้องเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในขณะที่มีการกระทำผิด เป็นเวลาห้าปี ซึ่งศาลไม่อาจใช้ดุลพินิจสั่งเป็นอย่างอื่นได้ ส่วนข้อโต้แย้งของผู้ถูกร้องและผู้เกี่ยวข้องที่อ้างว่า การเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองจะต้องเป็นกรณีที่หัวหน้าพรรคหรือกรรมการบริหารพรรคแต่ละคนมีส่วนรู้เห็นหรือปล่อยปละละเลยฯ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๘ นั้น เห็นว่าการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคการเมืองในคดีนี้ เป็นการเพิกถอนตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง ประกอบกับ มาตรา ๖๘ วรรคสี่ ซึ่งมีหลักการว่าเมื่อศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมืองแล้วให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองไปพร้อมกันด้วย จะสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งเฉพาะผู้บริหารพรรคการเมืองรายใดรายหนึ่งที่กระทำความผิดโดยเฉพาะหาได้ไม่

เห็นว่าหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองของผู้ถูกร้องที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในขณะกระทำความผิดทั้งคณะต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งเป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่มิคำวินิจฉัยของศาลนี้

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่า ให้ยุบพรรคชาติไทย ผู้ถูกร้อง เนื่องจาก นายมณฑิร สงฆ์ประชา รองเลขาธิการพรรคชาติไทยและกรรมการบริหารพรรคชาติไทย กระทำความผิด ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มา ซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งมีผลทำให้การเมืองเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม อันเป็นการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทาง ที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ ประกอบมาตรา ๒๓๗ วรรคสอง และให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ของหัวหน้าพรรคชาติไทยและกรรมการบริหารพรรคชาติไทย ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในขณะที่กระทำความผิด เป็นระยะเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๖๘ วรรคสี่

นายบุญส่ง กุลบุปผา
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายวสันต์ ตรีอยพิสุทธิ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๔๓/๒๕๕๑

วันที่ ๒ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประเด็นพิจารณาวินิจฉัย

ประเด็นที่ ๑ นายมณฑิร สงฆ์ประชา รองเลขาธิการพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่

ประเด็นที่ ๒ มีเหตุสมควรให้ยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง หรือไม่

ประเด็นที่ ๓ หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้องต้องถูกเพิกถอนสิทธิการเลือกตั้ง หรือไม่

ความเห็น

ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงต้องรับฟังเป็นยุติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งเป็นที่สุดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง ว่า นายมณฑิร สงฆ์ประชา กรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง ได้ก่อให้เกิดข้อสงสัยในใจให้บุคคลอื่นจัดเตรียมเพื่อจะให้เงินแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ตน และนางนันทนา สงฆ์ประชา ผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจก้าวล่วงเข้าไปวินิจฉัยในประเด็นปัญหา ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรอื่นได้ ที่ผู้ถูกร้องอ้างว่านายมณฑิรถูกกดดันแก๊งจิงฟิงไม่ขึ้น ส่วนที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า คดีเรื่องเดียวกันนี้ พนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้อง นายมณฑิร นางนันทนา และบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องแล้วนั้น เป็นเรื่องในสำนวนคดีอาญาซึ่งนำหนักในการรับฟังข้อเท็จจริงแตกต่างจากคดีเลือกตั้งจึงไม่เกี่ยวข้องกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งถึงที่สุดแล้ว ข้ออ้างของผู้ถูกร้องในข้อนี้ฟังไม่ขึ้นเช่นกัน

ปัญหาต่อไปมีว่า มีเหตุสมควรยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้องหรือไม่ เห็นว่า ผู้ถูกร้องเป็นพรรคการเมือง อันเป็นองค์กรที่มีความสำคัญยิ่งของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ต้องเป็นแบบอย่างที่ต้องชอบธรรม และสุจริต การได้มาซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องควรได้มาด้วยความบริสุทธิ์ ด้วยความนิยมในตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งและพรรคการเมืองผู้ถูกร้องเป็นหลักมิใช่ได้มาเพราะผลประโยชน์หรืออามิสสินจ้างที่เป็นเหตุจูงใจผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ลงคะแนนเลือกตั้งให้ กรรมการบริหารพรรคทุกคนก็ควรต้องช่วยกันทำหน้าที่ควบคุมดูแลผู้สมัครรับเลือกตั้งที่พรรคส่ง ตลอดจนสมาชิกอื่นและแม้แต่กรรมการบริหารพรรคด้วยกัน มิให้กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดฝ่าฝืนต่อกฎหมาย แต่นายมณฑิธร กรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้องซึ่งเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วย กลับใช้วิธีการอันผิดกฎหมายเพื่อให้ตนเองได้รับเลือกตั้ง ทำให้พรรคการเมืองผู้ถูกร้องได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มขึ้น ซึ่งต้องถือว่าผู้ถูกร้องได้รับประโยชน์แล้ว กรณีจึงเป็นเรื่องร้ายแรง สมควรยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๖๘ วรรคสี่ ที่ผู้ถูกร้องต่อสู้ว่า กรณีที่จะยุบพรรคการเมืองได้นั้นจะต้องมีบุคคลอย่างน้อยสองคน คือ ผู้สมัครรับเลือกตั้งคนหนึ่ง หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่มีส่วนรู้เห็น ปลอ่ยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำนั้นแล้วมิได้ยับยั้งหรือแก้ไขเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมอีกคนหนึ่ง กรณีของผู้ถูกร้องมีบุคคลคนเดียวคือนายมณฑิธร จึงยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้องไม่ได้ นั้น เห็นว่า นายมณฑิธรเป็นทั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งและเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้องด้วย จึงเป็นตัวการในการกระทำผิดทั้งสองฐานะ ร้ายแรงยิ่งกว่าเพียงการมีส่วนรู้เห็น ฯลฯ เสียอีก หากตีความตามข้อต่อสู้ของผู้ถูกร้อง กรณีก็จะกลายเป็นว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งกระทำผิด กรรมการบริหารพรรคการเมืองคนหนึ่งมีส่วนรู้เห็น ฯลฯ เป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองได้ แต่กรรมการบริหารพรรคการเมืองหลายสิบคนต่างคนต่างแยกกันกระทำผิด ไม่ได้รู้เห็นซึ่งกันและกัน กลับยุบพรรคการเมืองไม่ได้หรือ กรรมการบริหารพรรคการเมืองมีส่วนรู้เห็นหรือสนับสนุนการกระทำผิดของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองได้ แต่กรรมการบริหารพรรคการเมืองเป็นตัวการกระทำผิดกลับยุบพรรคการเมืองไม่ได้ เห็นได้ว่ากฎหมายย่อมไม่ได้มีเจตนารมณ์เช่นนั้น ข้อต่อสู้ของผู้ถูกร้องจึงฟังไม่ขึ้น

ปัญหาต่อไปมีว่า ต้องเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าและกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้องหรือไม่ เพียงใด เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง บัญญัติว่า “...ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมือง

และกรรมการบริหารพรรคการเมืองดังกล่าวมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง” บทบัญญัติเช่นนี้เป็นบทบังคับเด็ดขาดมิได้เปิดโอกาสให้ศาลรัฐธรรมนูญใช้ดุลพินิจแต่อย่างใด แม้ผู้ร้องจะมีคำขอให้ศาลรัฐธรรมนูญใช้ดุลพินิจในเรื่องนี้ได้โดยใช้ข้อความตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๘ ก็ตาม แต่เมื่อผู้ร้องขอให้ยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ การสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งย่อมเป็นส่วนหนึ่งของการยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้องด้วย และต้องมีคำสั่งในเรื่องนี้แม้ผู้ร้องมิได้มีคำขอโดยตรง เทียบเคียงกับคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๖๓๖-๕๖๓๘/๒๕๓๔ คดีระหว่าง พนักงานอัยการจังหวัดปัตตานี โจทก์ นายเจริญ จันทอิสสระ จำเลย ซึ่งศาลฎีกาวินิจฉัยให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของจำเลยซึ่งเป็นส่วนประกอบของบทมาตราที่ลงโทษโดยโจทก์ไม่ได้มีคำขอ และแม้กรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้องคนอื่นจะมิได้รู้เห็นในการกระทำผิดของนายมณฑิเรศก็ตาม แต่ก็เป็นการรับผิดชอบร่วมกันของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง ตลอดจนสมาชิกพรรคการเมืองผู้ถูกร้องในอันที่จะต้องเลือกคนดีเข้ามาเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองของตน ทำนองเดียวกับหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนสามัญต้องร่วมรับผิดชอบในหนี้สินของห้าง หรืออาจต้องล้มละลายตามห้างด้วยทั้ง ๆ ที่ไม่ใช่หุ้นส่วนผู้จัดการ บางกรณีบุคคลอาจมีความรับผิดชอบทางอาญาถึงจำคุกได้ด้วยโดยตนเองมิได้เกี่ยวข้องกับการทำความผิดของผู้อื่น เช่น ความผิดตามมาตรา ๒๖ และมาตรา ๗๘ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อต่อสู้ของผู้ถูกร้องข้อนี้ฟังไม่ขึ้นเช่นกัน

ด้วยเหตุดังกล่าว จึงมีความเห็นควรยุบพรรคชาติไทยผู้ถูกร้อง และให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคชาติไทยและกรรมการบริหารพรรคชาติไทยผู้ถูกร้อง ตามที่มีรายชื่ออยู่ในวันเกิดเหตุการณ์กระทำผิดคือวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ เป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่มิคำสั่ง

นายวสันต์ สร้อยพิสุทธิ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายสุพจน์ ไข่มุกด์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๘/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๔๓/๒๕๕๑

วันที่ ๒ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประเด็นวินิจฉัยและความเห็น

๑. นายมณฑิร สงฆ์ประชา รองเลขาธิการพรรคชาติไทยและกรรมการบริหารพรรคชาติไทย
กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ในประเด็นดังกล่าวคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า
นายมณฑิร สงฆ์ประชา ก่อให้ผู้อื่นกระทำ สนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้มีการจ่ายเงิน เพื่อจูงใจ
ให้มีการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ตนเองอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓ (๑)
มาตรา ๕๔ และมาตรา ๑๐๓ คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงมีความเห็นว่าการจัดเตรียมเพื่อจะให้เงิน
ดังกล่าวน่าจะมีผลให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชัยนาท เขตเลือกตั้งที่ ๑ ในส่วน
ที่เกี่ยวกับนายมณฑิร สงฆ์ประชา มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง
เป็นเวลาหนึ่งปี โดยให้มีผลนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่ง จึงไม่จำเป็นต้องพิจารณาวินิจฉัย
ในข้อเท็จจริงใหม่ในประเด็นนี้อีก

๒. มีเหตุสมควรให้ยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐
มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีหน้าที่ต้องควบคุมไม่ให้สมาชิก
กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง อันเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ กฎหมาย ระเบียบ หรือประกาศของ
คณะกรรมการการเลือกตั้ง รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๖ วรรคสอง เป็นกรณีที่ให้ถือว่าพรรคการเมืองนั้น
กระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งไม่ได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้
ในรัฐธรรมนูญนี้ตามมาตรา ๖๔ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิก

สภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๓ วรรคสอง ซึ่งคณะกรรมการ
การเลือกตั้งมีหน้าที่จะต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง
พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๕ แม้คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนฯ ได้รายงานผลการตรวจสอบ
ข้อเท็จจริงต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งสรุปว่า นายมณฑิธร สงฆ์ประชา ดำรงตำแหน่งเป็น
รองเลขาธิการพรรคชาติไทย แต่การกระทำผิดเป็นการกระทำส่วนตัวในฐานะผู้สมัครรับเลือกตั้ง
แบบแบ่งเขตเลือกตั้งโดยหัวหน้าพรรคชาติไทย หรือกรรมการบริหารพรรคอื่นไม่ได้มีส่วนรู้เห็นถึง
การกระทำของ นายมณฑิธร สงฆ์ประชา หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำนั้นแล้ว
แต่มิได้ยับยั้งหรือแก้ไข จึงไม่เข้าข่ายถือเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๔ และมาตรา ๕๕ และพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา
พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๓ นั้น เมื่อพิจารณาแล้วไม่อาจรับฟังได้ เนื่องจากการรวมกันของ
พรรคชาติไทยเพื่อจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองเพื่อร่วมกันทำกิจกรรม และขับเคลื่อนแนวคิดหรือ
อุดมการณ์ทางการเมือง จัดทำเป็นนโยบายเพื่อเข้าไปบริหารชาติบ้านเมือง โดยมีหัวหน้าพรรคและ
คณะกรรมการบริหารพรรคเป็นผู้กำหนดทิศทาง แนวนโยบายของพรรค และเป็นผู้คัดเลือกสมาชิกพรรค
ลงสมัครรับเลือกตั้ง เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศตามแนวนโยบายของพรรค หัวหน้าพรรค
และคณะกรรมการบริหารพรรคจึงต้องรับผิดชอบร่วมกันและแทนกัน ต้องตรวจสอบ ควบคุม
การดำเนินกิจกรรมของพรรคและของสมาชิกด้วยความรอบคอบ ระมัดระวังและซื่อสัตย์สุจริต
เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชน โดยที่พรรคการเมืองเป็นที่รวมของบรรดาบุคลากร
ทางการเมืองทั้งในส่วนที่เป็นสมาชิกทั่วไปและส่วนที่เป็นกรรมการบริหารซึ่งมีฐานะเป็นคณะบุคคล
หรือเป็นเสมือนองค์กรกลุ่มที่ต้องใช้อำนาจร่วมกันและมีความรับผิดชอบร่วมกันในนามของตัวแทน
พรรคทั้งองค์กรซึ่งเป็นตัวการกระทำหลักทางการเมืองอันเป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จและ
ความล้มเหลวของระบบการเมืองในองค์กรวม ดังนั้น หากพรรคการเมืองไม่ว่าโดยการกระทำของ
สมาชิกทั่วไปของกรรมการบริหารคนหนึ่งคนใดหรือทั้งคณะทำบทบาททางการเมืองในกรอบของ
ความถูกต้องดีงาม ก็ย่อมก่อผลกระทบที่ดีต่อระบบการเมืองในวงกว้าง และในทางกลับกันหาก
พรรคการเมืองทำบทบาททางการเมืองในกรอบของความผิดอันเป็นการละเมิดต่อกฎหมายซึ่งนอกจาก
จะเป็นปฏิปักษ์ต่อหลักนิติธรรมแล้วย่อมจะก่อความเสียหายต่อประเทศอย่างใหญ่หลวงตามไปด้วย

การทำผิดของพรรคการเมืองจึงไม่เหมือนกับการทำผิดของบุคคลธรรมดาทั่วไปหรือขององค์กรสถาบันอื่นในสังคม โดยนัยดังกล่าวจึงชอบที่สังคมจะเรียกร้องเอาความเชื่อถือศรัทธาที่มอบหมายไปให้แก่พรรคการเมืองกลับคืนมาเพื่อป้องกันไม่ให้เป็นภัยคุกคามต่อประชาธิปไตยและระบบสังคม-การเมืองอันเป็นสิทธิประโยชน์ส่วนรวมร่วมกันของคนในชาติ

เมื่อได้มีการประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีหน้าที่ต้องควบคุมไม่ให้ผู้ซึ่งพรรคการเมืองส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้งกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งอันเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ระเบียบ หรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งอาจทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๘ วรรคสาม มิได้เป็นบทบังคับเด็ดขาดให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคในทุกรณี เพียงแต่บัญญัติว่า “...ศาลรัฐธรรมนูญอาจสั่งยุบพรรคการเมือง ...” พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๔ บัญญัติไว้ ทำนองเดียวกันว่า “เมื่อพรรคการเมืองกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ อาจถูกศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมือง...” จากบทบัญญัติดังกล่าวเห็นได้ว่าแม้พรรคการเมืองจะกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งเข้าข่ายที่จะถูกยุบพรรคได้ก็ตาม ศาลรัฐธรรมนูญก็มีอำนาจที่จะใช้ดุลพินิจว่าจะสั่งยุบพรรคหรือไม่ยุบก็ได้ การที่กฎหมายกำหนดความรุนแรงตามลักษณะของการกระทำไว้ในหลายระดับ หากไม่รุนแรงถึงขั้นเป็นเหตุให้ต้องยุบพรรคการเมืองดังกล่าว อาจจะใช้มาตรการเพียงการเตือนหรือมีอำนาจสั่งให้ระงับหรือจัดการแก้ไขการกระทำตามที่กล่าวหา หรือให้หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมือง ทั้งคณะหรือบางคนออกจากตำแหน่งนั้น ย่อมแสดงให้เห็นว่าศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจที่จะใช้ดุลพินิจว่าจะสั่งยุบพรรคการเมืองหรือไม่ยุบก็ได้

การทุจริตการเลือกตั้ง ถือเป็นปัญหาการขาดความชอบธรรมรวมทั้งขาดความชอบด้วยกฎหมายพร้อม ๆ กันไปกับการเป็นปฏิปักษ์ต่อการได้มาซึ่งอำนาจการปกครองที่ไม่เป็นไปตามวิถีครรลองอันถูกต้องตามรัฐธรรมนูญและความดีงามตามแบบแผนของกระบวนการประชาธิปไตย ซึ่งนอกจากเป็นการบิดเบือนต่อการแสดงเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชนผ่านทางกลไกการเลือกตั้งแล้ว ยังเป็นการขัดขวางหลักการสร้างกระบวนการสัญญาประชาคมและการบ่อนทำลายหลักการพื้นฐานของ

กระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองซึ่งเป็นปัจจัยความสำเร็จของการพัฒนากระบวนการประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมไม่ให้เกิดขึ้นและสามารถพัฒนาที่ยั่งยืนราคาลึกลงในระบบการเมืองของประเทศได้อีกด้วย

ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย รัฐสภาเป็นผู้ใช้อำนาจนิติบัญญัติ ในการพิจารณาออกกฎหมาย คณะรัฐมนตรีเป็นผู้ใช้อำนาจบริหาร บังคับใช้กฎหมายในการปกครองประเทศ และศาลเป็นผู้ใช้อำนาจตุลาการ แต่ศาลมิได้มาจากการเลือกตั้งของประชาชน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมาจากการเลือกตั้ง เป็นผู้เสนอชื่อเลือกนายกรัฐมนตรี และมีสิทธิที่จะเป็นรัฐมนตรีและเป็นสมาชิกรัฐสภาในคราวเดียวกัน อำนาจในการปกครองประเทศตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ จึงหมายถึงอำนาจในการออกกฎหมาย และบังคับใช้กฎหมาย เมื่อมีการกระทำอันฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ เพื่อให้ได้รับเลือกตั้งโดยวิธีการสุจริต จึงเป็นการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ ซึ่งบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง “ถ้าการกระทำของบุคคลตามวรรคหนึ่ง ปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมือง หรือกรรมการบริหารของพรรคการเมืองผู้ใด มีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยให้พลละเลย หรือทราบถึงการกระทำนั้นแล้ว มิได้ยับยั้งหรือแก้ไขเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้ถือว่า พรรคการเมืองนั้นกระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ...”

เมื่อข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติได้ว่านายสมณเทียร สงฆ์ประชา รองเลขาธิการพรรคชาติไทย ขณะกระทำผิด และเป็นกรรมการบริหารพรรค ซึ่งผู้กระทำผิดทุจริตการเลือกตั้ง เป็นผู้บริหารระดับสูงของพรรคการเมือง มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรค ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๗ ย่อมเป็นที่ประจักษ์แล้วว่า กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องได้รู้เห็นให้มีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ถือว่าพรรคผู้ถูกร้องได้กระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศ โดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และพรรคผู้ถูกร้องได้รับประโยชน์จากการกระทำดังกล่าว โดยปรากฏข้อเท็จจริงต่อมาว่า พรรคผู้ถูกร้อง

ได้ร่วมกันจัดตั้งรัฐบาลปกครองประเทศจนทำให้เกิดความเสียหายและความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง
เข้าหลักเกณฑ์ตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติตามมาตรา ๖๘ และมาตรา ๒๓๗ วรรคสอง และ
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มา
ซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๓ วรรคสอง แล้วจึงเป็นเหตุให้มีคำสั่งยุบพรรคชาติไทย
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๔

๓. หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้องต้องถูกเพิกถอน
สิทธิเลือกตั้ง หรือไม่

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยให้ยุบพรรคชาติไทย เพราะเหตุจากกระทำการอันเป็นการต้องห้าม
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญ
มีคำสั่งยุบพรรคการเมืองโดยเหตุพรรคการเมืองกระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศ
โดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรค
และกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบในขณะกระทำความผิดเป็นระยะเวลาห้าปีนับแต่วันที่
ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งดังกล่าวโดยไม่เปิดโอกาสให้หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคคนใด
อ้างเหตุผลมาแก้ตัว อันเป็นข้อสันนิษฐานเด็ดขาดโดยถือหลักว่าผู้ร่วมอุดมการณ์ทางการเมืองเดียวกัน
ต้องรับผิดชอบร่วมกันและแทนกัน ทั้งนี้เพราะบุคคลผู้เป็นนักการเมืองระดับหัวหน้าพรรคและกรรมการ
บริหารพรรคเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและกฏกติกาในการปกครอง
ระบอบประชาธิปไตยว่าต้องดำเนินการโดยสุจริตและเที่ยงธรรมดีกว่าและยิ่งกว่าบุคคลทั่วไป แต่ยัง
ร่วมกันรู้เห็นหรือปล่อยให้พลละละเลยให้มีการกระทำการทุจริตการเลือกตั้ง อันจะก่อความเสียหายต่อ
การปกครองระบอบประชาธิปไตย จึงต้องเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารของพรรคชาติไทย
มีกำหนดห้าปี นับแต่วันที่คำสั่งยุบพรรคการเมือง

พิเคราะห์แล้ว จึงเห็นว่า สมควรมีคำสั่งให้ยุบพรรคชาติไทย ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗
วรรคสอง ประกอบมาตรา ๖๘ วรรคสี่ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง
พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๔ พร้อมทั้งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคชาติไทย มีกำหนดห้าปี
นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง

นายสุพจน์ ไข่มุกด์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายอุดมศักดิ์ นิตินทร ตูลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๘/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๔๓/๒๕๕๑

วันที่ ๒ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประเด็นวินิจฉัย

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วมีประเด็นต้องพิจารณาวินิจฉัย รวม ๓ ประเด็น ดังนี้
ประเด็นที่หนึ่ง นายมณฑิร สงฆ์ประชา รองเลขาธิการพรรคและกรรมการบริหารพรรคชาติไทย
กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่

ประเด็นที่สอง มีเหตุสมควรยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง หรือไม่

ประเด็นที่สาม หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองของผู้ถูกร้อง
ต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง หรือไม่

ข้อพิจารณาเบื้องต้น

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ ประเทศไทยมี
การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รัฐบาลที่เป็นประชาธิปไตยนั้น
คือรัฐบาลที่ปกครองบริหารประเทศด้วยความยินยอมของประชาชน ไม่ใช่ให้ประชาชนขึ้นปกครอง
บริหารประเทศเอง แต่ความยินยอมนี้หมายความว่า ต้องได้รับความยินยอมจากประชาชนเสียงส่วนใหญ่
และรัฐบาลที่ได้รับความยินยอมนี้ต้องบริหารประเทศไปตามครรลองของระบอบประชาธิปไตยอันมี
พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามความต้องการของประชาชน โดยมีความคิดหรือปรัชญาชั้นรากฐาน
ของระบอบประชาธิปไตยที่สำคัญประการหนึ่งซึ่งเชื่อว่าคนเป็นคนดีมีเหตุผลและสติปัญญา มีความรับผิดชอบ
ถ้าให้โอกาสแก่คนทั่วไปในสังคมเลือกตั้งตัดสินใจในเรื่องการบ้านการเมือง ก็จะสามารถตัดสินใจได้ถูกต้อง
ทำให้สังคมอยู่เย็นเป็นสุข จึงต้องมีหลักเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น และเมื่อมีความคิดเห็น
แตกต่างกันก็ต้องมีความเห็นของคนส่วนใหญ่ฝ่ายหนึ่ง ความเห็นของคนส่วนน้อยฝ่ายหนึ่งเพื่อให้เสรีภาพ
เป็นไปได้ในระบอบประชาธิปไตย จึงจำเป็นต้องมีหลักความอดทนต่อความเห็นของฝ่ายตรงข้าม
จะอ้างหลักถือเสียงส่วนใหญ่มาทำลายเสียงส่วนน้อยไม่ได้ ตรายใดที่เสียงส่วนน้อยยังรักษาดีคาอยู่กรอบ

ของกฎหมาย มิได้ทำผิดกฎหมายหรือก่อความไม่สงบขึ้นในระบอบประชาธิปไตยจึงต้องถือหลักพิทักษ์ปกป้องเสียงส่วนน้อยหรือชนส่วนน้อย ซึ่งมีสิทธิที่จะชุมนุมแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล รัฐมนตรี นักการเมือง และพรรคการเมือง โดยกล่าวหาว่ารัฐบาลมีนโยบายไม่ดีหรือบริหารประเทศไม่ดีอย่างไร เพราะหากไม่ปกป้องเสียงส่วนน้อยหรือชนส่วนน้อยแล้วเสรีภาพของการแสดงความคิดเห็นจะอยู่อย่างแท้จริงไม่ได้ และจะต้องมีหลักอีกประการหนึ่งคือ หลักกฎหมายเป็นใหญ่ คือเจ้าหน้าที่ของรัฐและราษฎรต่างก็ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย สิ่งใดที่กระทบกระเทือนถึงสิทธิของราษฎรเจ้าหน้าที่ที่จะทำได้ก็ต่อเมื่อกฎหมายให้อำนาจไว้เท่านั้น นอกจากนี้ ในระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริงจะต้องมีหลักการควบคุมการใช้อำนาจเพื่อป้องกันภัยของอำนาจ การควบคุมอำนาจจึงเป็นส่วนประกอบสำคัญของระบอบประชาธิปไตยที่จะขาดเสียไม่ได้

เมื่อการเมืองเป็นกิจการส่วนรวมของพลเมืองทุกคนที่เป็นเจ้าของประเทศ ซึ่งมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกัน ทุกคนจึงมีสิทธิที่จะ “เล่นการเมือง” ได้ และต้องเล่นการเมืองในวิถีทางและวิธีการที่ขอบด้วยกฎหมายและรัฐธรรมนูญ ตามครรลองของระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การเล่นการเมืองผู้เล่นต้องเล่นตามกติกา การเล่นจึงจะเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม กรรมการควบคุมการเล่นการเมืองก็คือประชาชนผู้เป็นพลเมือง บุคคลใดหรือพรรคใดที่เล่นผิดกติกาประชาชนในประเทศที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองก็จะประณามและไม่สนับสนุน การซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้งเป็นการขาดวัฒนธรรมทางการเมืองอย่างหนึ่ง เช่นเดียวกับการใส่ร้ายป้ายสี บิดเบือนกล่าวหาสร้างพยานหลักฐานเท็จทำลายล้างกัน เพื่อให้ประชาชนเข้าใจผิดหรือสับสนคลาดเคลื่อนในข้อมูลหรือความรู้เกี่ยวกับกิจการส่วนรวมของบ้านเมือง ทำให้ประชาชนไม่อาจแสดงเจตจำนงให้ความยินยอมได้อย่างถูกต้องตามความเป็นจริงในการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรของตน อันเป็นการกระทำที่ขาดวัฒนธรรมทางการเมืองเช่นเดียวกัน บุคคลนั้นหรือพรรคนั้นย่อมต้องถูกตรวจสอบและพิจารณาลงโทษอย่างเข้มงวดจริงจังเช่นกัน เพื่อให้ประชาชนได้แสดงออกถึงความต้องการหรือความยินยอมที่ถูกต้องแท้จริง ด้วยการเลือกตั้งผู้แทนของตนแต่เฉพาะผู้ที่เชื่อได้โดยสุจริตใจว่า เป็นผู้ที่จะเข้าไปทำงานการเมืองเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวมของชาติเท่านั้น

ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงให้มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มาเป็นเวลากว่า ๘๕ ปีแล้ว ได้มีการปรับปรุงโครงสร้างทางการเมืองการปกครองมาแล้วหลายรูปแบบ โดยมีเป้าหมายสูงสุดต้องการให้ได้ผู้ที่เข้าไปใช้อำนาจรัฐบริหารประเทศแทนประชาชนด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม พัฒนาสร้าง ความ

เจริญรุ่งเรืองให้กับประเทศชาติ และประชาชนด้วยความสงบสุข แต่ตลอดเวลาที่ผ่านมา นักการเมืองไม่ได้รับการยอมรับจากประชาชนว่า ได้พัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองให้ดีขึ้น และบรรดานักการเมืองหรือผู้ใช้อำนาจรัฐทั้งหลายก็ไม่ได้ให้ความรู้ให้การศึกษาแก่ประชาชนทั่วประเทศ ได้พัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองไปตามครรลองของระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขอย่างใดแตกต่างกับประเทศที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดี ประชาชนมีความรู้ในกิจการบ้านเมืองที่ดี นักการเมืองมีคุณภาพ การรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมทางการเมือง เช่น พรรคการเมืองมีเป้าหมายเพื่อประโยชน์ส่วนรวมที่ชัดเจน มีเหตุผลเป็นจริงได้ ตามหลักการสากลจึงยุบพรรคการเมืองได้ยาก แม้ว่าประเทศไทยจะได้มีการปฏิรูปการเมืองแล้ว แต่เป็นการปฏิรูปด้วยทฤษฎีหมายและรัฐธรรมนูญเท่านั้น พฤติกรรมของนักการเมืองไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปแต่อย่างใด ซึ่งกล่าวได้ว่า ส่วนหนึ่งมีสาเหตุมาจากกระบวนการตรวจสอบการเข้าสู่อำนาจรัฐ และกระบวนการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ไม่เข้มแข็งถึงขนาดไม่ได้รับความเชื่อถือในความเป็นกลาง ฉะนั้นเพื่อให้การปฏิรูปการเมืองได้สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายที่ประชาชนต้องการ การพิจารณาวินิจฉัยบังคับใช้กฎหมายของกระบวนการตรวจสอบทั้งหลาย จึงต้องมีความเป็นกลาง และเคร่งครัด เข้มงวด จริงจังกับทุกคนทุกภาคส่วนโดยเสมอภาคกันเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายถูกต้องเป็นธรรมตรงตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการเมือง ให้ประเทศไทยมีวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดีให้จงได้ การพิจารณาคดียุบพรรคการเมือง เช่นคดีนี้ เป็นกรณีพิจารณาจากพฤติกรรมการกระทำของนักการเมืองที่เกิดขึ้นมาก่อนแล้ว จึงวินิจฉัยปรับบทบังคับใช้กฎหมายที่มีสภาพบังคับในปัจจุบัน ไม่ได้พิจารณาตามกระแสหรือการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่เกิดขึ้นของกลุ่มใด ซึ่งเป็นกรณีที่กระบวนการยุติธรรมจะต้องดำเนินการพิสูจน์ความถูกต้อง เพื่อดำรงความเป็นนิติรัฐไว้เป็นอีกส่วนหนึ่ง เว้นแต่จะแก้ปัญหาวางการเมืองด้วยวิธีทางการเมืองอื่น ตามความจำเป็นทางรัฐศาสตร์ที่จะพิจารณากันต่อไป ดังนั้น การพิจารณาวินิจฉัยคดีนี้จึงมีประเด็นต้องวินิจฉัยดังต่อไปนี้

ประเด็นที่หนึ่ง นายมณฑิร สงฆ์ประชา รองเลขาธิการพรรคและกรรมการบริหารพรรคชาติไทยกระทำผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำวินิจฉัยสั่งการคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ ๗๘/๒๕๕๑ วันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๑ รับฟังได้ว่า ในวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ อันเป็นวันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดให้มีการเลือกตั้งล่วงหน้า มีกลุ่มบุคคลประกอบด้วย นางศรีประไพ โตเพ็ง นางศิริรัตน์ เปี่ยมเพชร และนางธิดารัตน์ เหล็กทะเล นั่งอยู่ที่โต๊ะริมถนนใกล้สนามกีฬาใกล้หน่วยเลือกตั้งกลาง ซึ่งเป็นสถานที่เลือกตั้งล่วงหน้า

ณ หอประชุมโรงเรียนชัชวาทวิทยาลัย ๑ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองชัชวาท จังหวัดชัชวาท โดยมีพฤติการณ์จัดเตรียมเงินให้แก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรสรรคบุรี ซึ่งเป็นชุดประจำศูนย์เลือกตั้งของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดชัชวาท ได้ตรวจสอบกระเป๋าคือของนางศรีประไพ โตเพ็ง พบว่ามีกระดาษจรายชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และธนบัตรฉบับละ ๑๐๐ บาท จำนวน ๑๑๕ ฉบับเป็นเงิน ๑๑,๕๐๐ บาท ซึ่งพิจารณาเชื่อได้ว่าเป็นเงินที่จัดเตรียมไว้เพื่อให้แก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามรายชื่อที่จดไว้ในกระดาษดังกล่าว จึงได้ตรวจยึดไว้เป็นพยานหลักฐาน จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงปรากฏว่าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับนายมณฑิธร สงฆ์ประชา และนางนันทนา สงฆ์ประชา ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชัชวาท เขตเลือกตั้งที่ ๑ หมายเลข ๑๑ และหมายเลข ๑๒ ตามลำดับ สังกัดพรรคชาติไทย

คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแล้วเห็นว่า มีหลักฐานควรเชื่อได้ว่า นางศรีประไพ โตเพ็ง นางศิริรัตน์ เปี่ยมเพ็ชร และนางธิดารัตน์ เหล็กทะเล จัดเตรียมเพื่อจะให้เงินแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่หอประชุมโรงเรียนชัชวาทวิทยาลัย ๑ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองชัชวาท จังหวัดชัชวาท เพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้แก่ นายมณฑิธร สงฆ์ประชา และนางนันทนา สงฆ์ประชา โดยมีพฤติการณ์ที่เชื่อได้ว่า นายมณฑิธร สงฆ์ประชา และนางนันทนา สงฆ์ประชา ก่อให้ผู้อื่นกระทำ สนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลอื่นกระทำการดังกล่าว อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐

คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงมีความเห็นว่า การจัดเตรียมเพื่อจะให้เงินดังกล่าว น่าจะมีผลให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชัชวาท เขตเลือกตั้งที่ ๑ ในส่วนที่เกี่ยวกับนายมณฑิธร สงฆ์ประชา และนางนันทนา สงฆ์ประชา มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของนายมณฑิธร สงฆ์ประชา ผู้สมัครหมายเลข ๑๑ และนางนันทนา สงฆ์ประชา ผู้สมัครหมายเลข ๑๒ พรรคชาติไทย เป็นเวลาหนึ่งปี โดยให้มีผลนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่ง และจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชัชวาทใหม่ ในเขตเลือกตั้งที่ ๑ จำนวน ๒ คน โดยให้นายมณฑิธร สงฆ์ประชา และนางนันทนา สงฆ์ประชา ชดใช้ค่าเสียหายตามจำนวนที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดชัชวาทรายงานค่าใช้จ่ายในการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชัชวาท เขตเลือกตั้งที่ ๑ รวมทั้งให้ดำเนินคดีอาญาแก่นายมณฑิธร สงฆ์ประชา นางนันทนา สงฆ์ประชา นางศรีประไพ โตเพ็ง นางศิริรัตน์ เปี่ยมเพ็ชร และนางธิดารัตน์ เหล็กทะเล

คณะกรรมการตรวจสอบสิทธิการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งได้พิจารณากระบวนการพิจารณาของคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้ว มีความเห็นว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการชอบด้วยกฎหมาย และไม่ปรากฏว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งได้กระทำการใดโดยไม่เที่ยงธรรม

การที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีคำสั่งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งนายมณฑิธร สงฆ์ประชา และสั่งให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชัยนาท ในเขตเลือกตั้งที่ ๑ ใหม่แทน นายมณฑิธร สงฆ์ประชา ตามมาตรา ๑๐๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และได้ส่งความเห็นพร้อมสำนวนการสืบสวนสอบสวนไปให้คณะกรรมการตรวจสอบการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๑๐๕ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวพิจารณาแล้ว ข้อเท็จจริงตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้นำวินิจฉัยรับฟังมีคำสั่งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของ นายมณฑิธร สงฆ์ประชา และสั่งให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชัยนาท ในเขตเลือกตั้งที่ ๑ ใหม่ นั้น เป็นการพิจารณาวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ ที่บัญญัติว่า ในกรณีคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาวินิจฉัยให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ก่อนการประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ให้คำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นที่สุด ข้อเท็จจริงจึงรับฟังเป็นข้อยุติได้ว่า นายมณฑิธร สงฆ์ประชา รองเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้อง ได้กระทำความผิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๗ ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๑

การที่ผู้ถูกร้องโต้แย้งว่าผลของคดีอาญาที่คณะกรรมการการเลือกตั้งให้ดำเนินคดีอาญากับ นายมณฑิธร สงฆ์ประชา และนางนันทนา สงฆ์ประชา ถือเป็นพยานหลักฐานสำคัญในชั้นศาลที่ผู้ร้องจะต้องนำเสนอต่อศาลและศาลจำเป็นต้องใช้ประกอบดุลพินิจตามคำร้องของผู้ร้องนั้น กระบวนการยุติธรรมในทางอาญาที่ผู้ถูกร้องโต้แย้งมาดังกล่าว เป็นกรณีที่จะต้องพิจารณาวินิจฉัยพยานหลักฐานตามหลักการของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาซึ่งจะต้องได้ความชัดเจนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยได้กระทำความผิดจริงโดยปราศจากข้อสงสัย หากพยานหลักฐานมีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยกระทำผิดหรือไม่ ก็ต้องยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้น โดยพิพากษายกฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้องซึ่งแตกต่างกับการพิจารณาวินิจฉัยของกระบวนการตรวจสอบความสุจริตและเที่ยงธรรม

ของการเลือกตั้ง ซึ่งเพียงแต่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครผู้ใดกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ แล้ว ก็ให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งตั้งเพิกถอนสิทธิผู้สมัครที่กระทำการเช่นนั้นทุกรายเป็นเวลาหนึ่งปีได้แล้ว กรณีจึงไม่จำเป็นต้องพิจารณาประกอบพยานหลักฐานตามกระบวนการยุติธรรมในทางอาญาตามที่ผู้ถูกร้องโต้แย้งแต่อย่างใด ข้อโต้แย้งของผู้ถูกร้องในประเด็นนี้จึงฟังไม่ขึ้น

การที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีคำสั่งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งนายมนเฑียร สงฆ์ประชา และสั่งให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชัยนาท เขตเลือกตั้งที่ ๑ ใหม่แทนนายมนเฑียร สงฆ์ประชา ตามมาตรา ๑๐๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และได้ส่งความเห็นพร้อมสำนวนการสืบสวนสอบสวนไปให้คณะกรรมการตรวจสอบการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๑๐๕ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวพิจารณาแล้ว ข้อเท็จจริงจึงรับฟังเป็นข้อยุติได้ว่านายมนเฑียร สงฆ์ประชา รองเลขาธิการพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องได้กระทำความผิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๗ ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๑

ประเด็นที่สอง มีเหตุสมควรยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง หรือไม่

เมื่อได้พิเคราะห์พฤติการณ์ของนายมนเฑียร สงฆ์ประชา ซึ่งดำรงตำแหน่งรองเลขาธิการพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง แสดงให้เห็นว่านายมนเฑียร สงฆ์ประชา เป็นบุคคลสำคัญของพรรคผู้ถูกร้อง และมีบทบาทสำคัญในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคผู้ถูกร้อง เพราะหากนายมนเฑียร สงฆ์ประชา ไม่มีบทบาทสำคัญในพรรคของผู้ถูกร้องแล้ว นายมนเฑียร สงฆ์ประชา คงไม่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นรองเลขาธิการพรรค และกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคชาติไทย ฉบับลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ และจากข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ของนายมนเฑียร สงฆ์ประชา ดังที่กล่าวมาแล้วนั้น นายมนเฑียร สงฆ์ประชา ได้กระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๑ และการกระทำดังกล่าว

มีผลให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดชัยนาท มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และมีปัญหาต้องพิจารณาต่อไปว่าการกระทำผิดดังกล่าวของ นายมณฑิธร สงฆ์ประชา มีเหตุสมควรให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง หรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้ให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเฉพาะในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองเพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชน และการดำเนินกิจกรรมในทางการเมืองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์นั้นตามวิถีทางการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พรรคการเมืองจึงเป็นสถาบันหรือเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะเป็นรากฐานแห่งเสรีประชาธิปไตย และเป็นสถาบันที่แสดงออกของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีแนวคิดหรืออุดมการณ์ในทางการเมืองร่วมกันเพื่อประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชนโดยรวม แต่ปัญหาของพรรคการเมืองไทยมิได้เกิดจากการมีอุดมการณ์ร่วมกันของประชาชนอย่างแท้จริง การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองส่วนใหญ่จะอยู่บนพื้นฐานของผลประโยชน์ของบุคคลภายในพรรค โดยเฉพาะบุคคลที่เป็นหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรค เมื่อมีการเลือกตั้งบุคคลเหล่านี้ก็จะสนับสนุนทุกวิถีทางเพื่อให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคได้รับเลือกตั้งให้มากที่สุด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดตั้งเป็นรัฐบาลเข้ามาบริหารราชการแผ่นดินเพื่อประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง โดยไม่ได้ให้การศึกษากับประชาชนให้มีความรู้ความเข้าใจในครรลองของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ทำให้ระบบการเมืองของประเทศไม่มีวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดี ดังนั้น การกระทำใด ๆ ของหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมือง ย่อมเป็นไปเพื่อประโยชน์โดยรวมของพรรคการเมืองนั้น

การที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๗ บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมือง กรณีปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารของพรรคการเมืองผู้ใด มีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยให้พลละเลย หรือทราบถึงการกระทำที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดกระทำการ ก่อ หรือสนับสนุนให้ผู้อื่นกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา หรือระเบียบ หรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งมีผลให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม เห็นว่าอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญในการยุบพรรคตามมาตรา ๒๓๗ ของรัฐธรรมนูญ แบ่งออกเป็น ๒ กรณี กล่าวคือ

กรณีแรก ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารของพรรคการเมือง ได้กระทำการหรือสนับสนุนให้ผู้อื่นกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา หรือระเบียบ หรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งมีผลให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมเสียเอง เป็นกรณีที่ต้องถือว่าพรรคการเมืองนั้นกระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศ โดยวิธีการซึ่งไม่ได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้

กรณีที่สอง ผู้สมัครรับเลือกตั้งมิได้เป็นหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารของพรรคการเมือง แต่ปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารของพรรคการเมือง มีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำที่บุคคลดังกล่าวได้กระทำการหรือสนับสนุนให้ผู้อื่นกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา หรือระเบียบ หรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งมีผลให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ในกรณีนี้ ศาลรัฐธรรมนูญอาจพิจารณาถึงพฤติการณ์และความร้ายแรงของการกระทำในแต่ละกรณี ว่าสมควรจะมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองหรือไม่

เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังเป็นข้อยุติได้ว่า นายมณฑิธร สงฆ์ประชา รองเลขาธิการพรรคและกรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้อง ได้กระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๓ ถือว่าเป็นกรณีที่ผู้ถูกร้องกระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ จึงมีเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๗ ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๔

ประเด็นที่สาม หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองของผู้ถูกร้อง ต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง หรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง บัญญัติว่า กรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง ในกรณีหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารของพรรคการเมืองนั้น ได้กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา หรือระเบียบ หรือประกาศของ คณะกรรมการการเลือกตั้งเสียเอง ซึ่งมีผลให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้ถือว่า พรรคการเมืองนั้นกระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไป ตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เป็นกรณีต้องเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและ กรรมการบริหารของพรรคการเมืองดังกล่าว มีกำหนดระยะเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิได้ตั้งยุบพรรคการเมือง ซึ่งบทบัญญัติมาตรา ๒๓๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ ได้จำกัดอำนาจการใช้ดุลพินิจในการเพิกถอน สิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารของพรรคการเมืองของศาลรัฐธรรมนูญไว้ แต่หากเป็นกรณีตามมาตรา ๕๘ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ในกรณีผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มิได้เป็นหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารของพรรคการเมือง เป็นผู้กระทำการ แต่ปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารของ พรรคการเมือง มีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยให้พลละเลย หรือทราบถึงการกระทำอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืน มาตรา ๘๒ หรือเหตุตามมาตรา ๕๔ แล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว ในกรณีนี้ ศาลรัฐธรรมนูญอาจใช้ดุลพินิจสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารของ พรรคการเมืองหรือไม่ก็ได้ โดยพิจารณาถึงพฤติการณ์และความร้ายแรงของการกระทำในแต่ละกรณี ดังนั้น กรณีการกระทำผิดของนายมณฑิร สงฆ์ประชา รองเลขาธิการพรรค และกรรมการบริหารพรรค ของผู้ถูกร้อง จึงเป็นกรณีที่ต้องเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง และกรรมการบริหารพรรค ผู้ถูกร้อง มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๗

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น เห็นควรมีคำสั่งให้ยุบพรรคชาติไทย และให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ของหัวหน้าพรรคชาติไทยและกรรมการบริหารพรรคชาติไทย ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในขณะที่กระทำความผิด เป็นระยะเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิได้ตั้งยุบพรรคชาติไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๗ ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๔

นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ